

OKUPOUTOJE
LIETUVOJE

RUSINA LIETUVA

Sausio gale įvyko Lietuvos komunistų partijos konferencija. Pranešimas darė įvairių sričių atsakingi pareigūnai. Iš pranešėjų tautybės aiškėja, kiek Maskva iš lietuvių kilusiais pakalikais pasitiki. Pasirodo, visos svarbesnės gyvenimo sritys yra vadovaujamos iš Maskvos atsiųstų rusų. Jei ir yra kur lietuvis atsakingesnėje vietoje, tai, kaip taisyklė, jo pavadotojas rusas kuris ir tvarko viską, o jo šefas, atsiprašant, tėra tik kaip nieko nereikiškanti iškaba, kuria siekiama palaikyti "tautinę formą ir socialistinį turinį" valstybės burbulą.

Šitoje konferencijoje apie Lietuvos jaunimo auklėjimą pranešė Šupikovas, CK generalinis sekretorius, per pirmąją bolsėvikių okupaciją buvęs CK kadry skyrtaus vedėjas.

Kuno kultūros reikalus Lietuvoje tvarko nešvankiai skambančia pavarde rusas Rastarurovas.

Nors švietimo komisaru yra bemokslis Knyva, bet švietimo reikalus tvarko rusas Lapatajevas.

Darbo rezervus telkia ruselis Bielovas. Jo vadovaujama institucija gali bet kurį darbui tinkamą žmogų pasiūsti, bet kurion "plačiosios tėvynės" vieton bet kuriam darbui ir fet kuriam lafkui. Ji įkurta prieš pat antrąjį karą, centrą turi Maskvoje.

Lietuvos rusinimas visu smarkumu varomas. Tam tikslui yra visa eilė specialių įstaigų, nekaltant jau apie spaudą. Neseniai Vilniuje įsteigtas tais pačiais tikslais rusų kalbos fakultetas. Jo dekanu oficialiai laikomas lietuvis, buvęs mok. S. Paliulis, bet faktinasis vadovas yra rusas Zmiježalovas. Galimas dalykas, kad dėl jo klastingai skambančios pavardės nepatogu skelbti "mokslo įstaigos vadovu".

Paleckis, atsiprašant prezidentas, šitoje konferencijoje nedalyvavęs. Esą dėl ligos, kai kas mėgina skleisti seną pasaką, buk jis iš proto išsikraustęs. Tokia versija nepatikima, nes kas geriau Paleckį pažįsta, sako, kad jam nėra iš ko kraustyti. O jei tokia pasaka ir skleidžiama, tai ne kitais sumetimais, kaip tik turint tikslą mažinti jo atsakomybę prieš lietuvių tautą už jo žudikiškus žygius.

ATIMA ŽEMĖS SKY-
PELIUS

Lietuvos žmonių ekonominius gyvenimus darosi sunkesnis. Buvęs sotas ir patenkintas Lietuvos ukininkas jau baigiamas priartinti prie išbadėjusio sovietinio piliečio. Dar vieni kiti bolsėvikinės vergijos metai ir į kolchozus suvaryti Lietuvos žmonės bus vienodai išalkę ir apiplyšę, kaip Rusijos kolchozininkai.

Steigiant kolchozus buvo aiškinama, kad ne visus ukininkų turėtas turtas suvalstybinamas. Daug ką bu-

Nr. 15-tas

WORCESTER, MASS., BALANZIO (APRIL) 15-tą D., 1950

Telefonas Dial 5-1094

Vol. XXIX

BE VOKIEČIŲ NEGALIMA GINTIS?

Londonas. — Žemųjų Rumų debatuose gynybose klausimais opozicijos vadas Winstonas Churchillis pasakė ilgesnę kalbą apie karinę Europos padėtį.

"Apsisprendimas Europoje sudaryti frontą prieš galimą Sovietų Rusijos ir jos satelitų invaziją", pareiškė buv. premjeras, "mums yra sunkus ir teritoriniu požiūriu".

Pareikšdamas vien savo nuomone, aš skaitau reikalinga konstatuoti, kad šio ilgo fronto nebutų galima sėkmingai ginti be aktyvios Vakarų Vokietijos pagalbos.

Pirmoje eilėje Europoje turi būti vieningos D. Britanija ir Prancūzija. Buda-

mos vieningos, jos bus pakankamai stiprios prilaikyti Vokietiją. Vokietija šiuo metu yra nuginkluota; jai uždrausta laikyti ginkluotas pajėgas. Tačiau prie jos rytinių sienų telkiami milžiniški sovietų ir jos satelitinių valstybių kariniai junginiai, kurie savo tankų dydžiu, tankų ir lėktuvų skaičiumi pralenkia net tai, ką sąjungininkai iš viso turi.

Mes negalime vokiečiams suteikti jokių garantijų, kad per juos nepersiris sovietinės invazijos banga.

Aš drįstu neabejodamas pasakyti, kad tikros Europos sienų gynybos nebus galima pasiekti, jei už tai atsakingi asmenys

neatsižvelgs į galimą vokiečių inasą.

Tačiau apsisprendimas priklausau ne vien tik nuo D. Britanijos. Rumai turi gerai žinoti, kad dabartinės situacijos nutęsimas ilgam laikui nėra geriausias kelias begaliniam trečiojo pasaulinio karo siaubui pašalinti.

Skaudu žiūrėti į dabartinį neryžtingumą ir erziniimąsi, kuris pavėluotais kai kurių fabrikų išmontavimais ir dar labiau pavėluotoms kairių vokiečių generolų bylomis trukdo Prancūzijai ir D. Britanijai rasti bendrą kalbą su vokiečių tauta.

Attlee "Visiškai Negudru"

Po darbiečių partijos atstovo Pageto ir konservatorių MacMillano kalbų, priitariančių Churchillio pasiūlymui, min. pirm. Attlee, baigdamas debatus, pareiškė:

"Aš nustebau, kad Churchillis taip neatsakingai iškišo Vokietijos atginklavimo klausimą. Čia yra sunkiosios politikos klausimas, kurio negalima išspręsti tokių debatų keliu.

Mes veikiame sutartinai su sąjungininkais ir mūsų veismai šia kryptimi yra labai griežtai apibrėžti. Labai keistai elgiasi Churchillis, bandydamas tokiu keliu sukurti tautų vienybę. Ši problema yra labai sunki ir dygi; mano nuomone, jo užuominos buvo visiškai neatsakingos ir negudrios.

ACHESONO 7 TAIKOS SĄLYGOS

New Yorkas. — Užsienio reikalų ministeris Achesonas, kalbėdamas neseniai Berkeley universitete Kalifornijoje nušvietė JAV—Tarybų Sąjungos santykių problemą. Jis pareiškė kad aplamai imant pasaulyje gali egzistuoti demokratinė sistema kartu su komunistine, tačiau Tarybų Sąjunga turi įrodyti savo gerą valią. Achesonas išskaičiavo 7-punktus, kur sovietai turi pakeisti savo politiką.

1. Taikos sutartys. Faktas, kad jos dar nesudarytos yra "labai neraminantis".

2. Sovietų vadai turėtų savo kariuomenę ir policiją atitraukti iš satelitinių valstybių.

3. Sovietai turėtų liautis traukė JT veiklai.

sią galima turėti ir susijungus į kolchozą. Kiekvienam kolchozininkui busi duodama tam tikras kiekis žemės asmeniškoni nuosavybėn.

4. Sovietai turėtų nuoširdžiai kartu su JAV paieškoti būdų atominės energijos kontrolei įvesti ginklavimui si sumažinti.

5. Kremlius turėtų liautis per savo kontroliuojamą komunistinį aparatą ruošęs samokslus prieš vyriausybes, kurias oficialiai pripažįsta.

6. Sovietai turi suteikti normales teises visų kraštų diplomatams.

7. Sovietų propaganda turi liautis tvirtinus, kad JAV sistematingai kurstančios naują D. karą.

Ilgą laiką rusai didžiavosi savo "tarybinu gyvenimu" ir peikė Nepr. Lietuvos laikais veikusių gydymo metodus. Neseniai dar didžiavosi dideliu gydymo įstaigų tinklu. Dabar jau patys (Tiesa, 1950.2.1.) skundžiasi, kad daugelis nemokšų patekę į gydymo įstaigas, o biržiečiai sau medicinos pagalbos iešką Latvijoje. Sveikatos ministro pavadotojas drg. Lazutka blogai tvarkę gydymo reikalus.

Valstijos Namai, Boston, bal. 12.—Ponia Antanina Wackell, 237 Millbury gatvės, Worcester, buvo neseniai prisiekdinta, kaipo Grafton Valstijos Ligoninės globėja, per Edward J. Cronin, Massachusetts Valst. sekretorių. Gubernatorius Paul A. Dever ją paskyrė ir "Executive" Taryba Valstijos Name ją užgyrė. Liet. Gub. Charles F. Jeff Sullivanyra šios Tarybos pirmininkas. Valstijos Sekretorius Cronin ją prisiekdino akivaizdoje valstijos atstovo Stanislaus G. Wondolowski ir jos vyro Stanley J. Wackell, gerai žinomo apdraudos agento.

Ponia Antanina (Glaveckaitė) Wackell yra baigusi Worcesterio Classical Aukštesnį Mokyklą, Praktiškų Mėgėjų Mokyklą, Rastano ir Worcesterio Meno Muzėjų kursus. Ji yra viena iš daugelio, kurie priklausė prie Studentų ir Vyčių kuopų. Ji taipgi veikė ir buvo išrinkta į sekančių organizacijų valdybas: Moterų Sąjungos 69 kuopos pirmininkė; Moterų Sąjungos Mass. Maine ir N. Hampshire apskr. buvusi pirmininkė, o dabar raštininkė; buvusi Moterų Sąjungos centro direktorių tarybos narė; dabartinė Sv. Seimynos draugijos protokolų raštininkė; buvusi Aušros Vartų Moterų Klubu raštininkė. Ponia Wackell taipgi priklauso prie sekančių draugijų: Aušros Vartų Moterų Sodaliųjų; Judomųjų Paveiklų ir Teatrų užgirimu tarybos; Worcesterio YWCA Motinų klubo; Worcesterio Meno Muzėjaus narė.

Ponai Stanislovas ir Antanina Wackell užaugino su naują Rikardą, 22 metų, kurs mokinasi Sv. Kryžiaus kolegijoje ir dukterį Vivian T. Wackell kuri baigė Komercijos Aukštą mokyklą, Worcesterį. Ponia Wackell yra registruota demokratų partijos narė.

Daugelyje vietų kolchozų vadovai vykdė agitatorių duotus pažadus, duodami buvusiems ukininkams ketletą pėdų žemės asmeniškoni nuosavybėn.

Praėjusiais metais rusai pradėjo triukšmą kelti, kodėl tuose mažuose privačiuose sklypeluose gražesni ir geresni javai užauga, nors jie kolchozų galulaukėse ir žemė ten pati blogiausia. Pradėta akcija už tų mažų privačių sklypelų atėmimą. Ir jie bus iš visų atimti, nes ir tie maži sklypeliai primena buv. ukininkui tą laiką, kada jis buvo savo žemės šeimininkas.

LIETUVOJE NAIKINA
KRYŽIUS

Grįžusieji iš Lietuvos buvę vokiečių karo belaisviai pasakoja, kad sovietai Lietuvoje baigia išnaikinti kryžius, kurių Lietuvos pakelėse ir kryžkelėse buvo tiek daug, kad Lietuva buvo vadinama kryžių šalimi. Lietuvos pakelių kryžiais ne

Pakeitimas Namų
Kontrolėje

Washington, bal. 11.—Agentura, kuri veda federalę nuomų kontrolės programą pradėjo plačiai atleisti darbininkus. Jau 11,000 darbininkų gavo pranešimus, kas sumažina to ofiso štabą ketvirtą dalį. Naujoji Anglijoje šešiose valstijose pasiliko apie 300 darbininkų. Tas atleidimas įvyko dėl budžeto sumažinimo. Gegužės 1-mą vėl bus štabas sumažintas ir panašiai bus paleidžiami darbininkai iki birželio 30-tos dienos, kada federalė kontrolė baigsis.

Prezidentas Truman prašė, kad nuomų kontrolė būtų prailginta dar vieniems metams, bet kongreso atstovai, kurie priešingi tam įstatymui tikisi yra balsų užtektinai prašalinti nuomų kontrolę visiškai.

Išrinko Seiman Atstovę

SLA. 57-ta kp. mėnesinis susirinkimas įvyko ketvirtadienį, baland. 6-tą dieną, 1950 m., 14 val. 15 min. Nariai buvo šaukiami atviru būdu, nes buvo rinkimas Pildamosios Tarybos. Buvo iškelta ir svarstoma įnešimai, kurie bus priduoti įstatymų komisijai prieš ateinančią seimą.

SLA. 46-tas seimas įvyko Baltimore, Md. mieste, Lord Baltimore Hotel, Baltimore, Md., birželio 26, 1950. Nariai nutarė siusti vieną delegatą ir išrinko SLA. 57-ta kp. Finan. Rašt.—Mrs. Ona Morey (Zinkiuotė), kuri dirba tame darbe jau suvirš 7 (septynis) metus.

VISUS AMATININKUS
VARO Į ARTELES

Jau ir patys smulkiausi Lietuvos amatininkai prievarta varomi į arteles, atimant bet kokią nuosavybę. Privatiems siuvėjams ir batšiuviams jau nebeleidžiama siuti drabužius ar batus taisyti. Jie turi eiti dirbti į valdiškas arteles. Stambesni amatininkai jau seniai suvaryti arteles.

PAVEIKSLAI - AMŽINA ATMINTIS

Gerai paveikslai nėra brangūs, kada nutraukti VERNON STUDIJOJ. Patyrę fotografistai suteiks jums amžiną rekordą paveiksluose—vestuvių, mokyklų baigimo, sukaktuvių, Pirmos Komunijos ir kitų svarbių įvykių.

Paveikslai dėl Pilietybės Popierių ar Kitų Dokumentų

Iš Senų Paveikslų Padarom Napjus Atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 vak. Lietuvis Geriau Padarys—JONAS ČERNIUS, Fotog. VERNON STUDIO - 8 Vernon St. (Kelley Sq.) Tel. 5-5575—Worcester, Mass.

LIETUVIAI AMERIKOJE

LIETUVIŲ DAILĖS PARODA WATERBURYJE

Pagaliam sulaukėme maionios žinios, kad Lietuvių Dailės Paroda, atlikusi savo uždavinį New Yorke, pradeda savo kelionę po lietuvių didesnes kolonijas. Balandžio 22 dieną ji bus iškilmingai atidaryta Waterbury, miesto bibliotekos patalpose—Silas Bronson Library, 267 Grand St., Ji bus atadara dvi savaites. Reikia tikrai pasidžiaugti, kad parodos šeimininkams pasisekė pralaužti kelią į kolonijas. Nesunku suprasti, kurių pastangų ir kiek valios reikia, kad galėtum tokio masto dailės parodą, surasti tinkamą vietą.

Kiek mums žinoma, L. Dailės Parodos pasirodymas kolonijose ilgai buvo neaiškus dėl labai rimtų finansinių sunkumų. Mat, jos atgabenimas iš Vokietijos ir jos išstatymas New Yorke sudarė daug išlaidų. Reikėjo laukti, kol atsirast galimybių ir šaltinių naujam parodos pasirodymui. Tuo tarpu dailės paroda Waterbury suplanuota ir vykdoma taip, kad ji sudarytų kuo mažiausiai išlaidų. Jos siekia apie 1.200 dol. Tai nėra didelė suma, bet ir ją reikia surinkti. Įžangos mokesčio nebūna imama. Taigi, vien iš lankytojų aukų reikės parengti išlaidas.

Parodos Rengimo Komitetas yra išsiuntinęs nešydamas paremti parodą, kad ir labai mažomis aukomis. Reikia tikėtis, kad geros valios ir supratingų lietuvių netruks. O pati Dailės Paroda juk yra parodymas

Amerikos žmonėms, kad lietuviai turi nieku nemąžesnį meną, kaip didelės tautos; kad lietuvių kultūra gali lygintis su kitų tautų kultūros darbais.

Parodai vieta yra graži ir erdvi. Ji pačiame miesto centre. Ją apsiėmė globoti miesto majoras R. Snyder. Parodos globos komitetas įeina visa eilė amerikiečių kultūrininkų, rašytojų, dailininkų.

Waterburio kaimyninės lietuvių kolonijos yra prašomos lankyti parodą kuo gausiau, prašomos aukoti jai, remti ir tuo budu tiesti jai kelią į tolimesnes lietuvių kolonijas.

Paroda bus atidaryta iki gegužės 6 d. kasdien nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakare. Sekmadieniais ji bus atadara nuo 1 val. po pietų iki 6 val. p.p.

KONCERTAS PARODOS NAUDAI

Tikslu gauti lėšų, reikalingų parodai, balandžio 30 d. ruošiamas Waterbury didelės parodos koncertas, kuriame dalyvaus žymiausias lietuvių menininkų jėgos: ANTANINA DAMBRAUSKAITĖ ir STASYS BARANAUSKAS. Tai bus pirmas šių lietuvių operos žvaigždžių pasirodymas N. Anglijoj. Laukiama, kad į šį didžiulį koncertą, įvyksiantį salėje „aplauks“ žmonių virš tūkstantis, nes tokio koncerto dar niekad lietuviai nei Waterbury nei kitur nėra surengę.

Koncertas prasidės 6:00 val. vakare. V. Jankunas

PHILADELPHIA, PA.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos kovo mėn. 26 dieną paruoštas Meno Šiupinys sutelkė didelį amerikiečių ir tremtinių skaičių į Lietuvių Muzikalę salę. Erdva salė neturėjo net pakankamai vietų visiems atvykstantiems įdomios Meno Šiupinio programos pasiklausyti. Reikia pabrėžti, kad Šiupinio dalyviai visais atvejais pranešė net labiausiai išlepintą klausytojų skonį. Vykdyti programa pradėjo ir baigė Vyrų Oktetas, kuris atliko keletą liaudies dainų ir buvo lydi-

mas garsiu rankų plojimu.

Mūsų Lietuvos baleto pažiūros St. Modzeliauskas ir Ks. Kmitaitis su amerikiete Odette Philips atliko simboliškais kuno judesiais suomių kompozitoriaus Sibelius, Liudną valsą, Mazurką iš Strausso op. Rosalinda ir kitus žavingus baleto dalykus. Sunku išreikšti įspūdį, kokį padarė visai jaunas Amerikos lietuvis C. F. Dauber savo akordeono muzika. Tai yra pirmos rušies virtuozas. Jo reta technika praneša toli įprastą laipsnį. Jo Concerto ir E. P. Deiro ir Orpheus pragare išreikšti akordeonu garsais, buvo

BROOKLYNO OPERETĖS CHORAS, švenčias 35 m. Jubiliejų

SUZADĖTINIAI

Sesutėlė! žvaigždutėlė! mano širdžiai miela!
Tau dainuoju gyva daina su pakelta sienu!
Raškau, skinu baltas rozes, vainikan supinti—
Pirmą kart, nepaskutinį, kasaspadalinti.

Rytmečiu ir vakarėliu su strazdu niuniuojant,
Su viltingu meilės jėgu ateitį vaizduojant.
Užsimastęs su kaisyba, mirtomis, rutelėms—
Isakau aš priesaikę įvairiems paukštelėms,

Kad čiulbėtų, kad giedotų rojiškais balseliais,
Kad žydėtų visos gėlės, tavaisiais takeliais.
Saldu, linksma tavo gyvą meilės žodžio laukti,
Kai gulbėlės, balta ranką ištiestą sugauti.

Aiduželiai, suaidėkit! medžių šakos linkit!
Jazminai, papučiai, tulpės, mudviem džiaugsmą teikit.
Eisim glaudus prie altoriaus, žiedus sumainysim.
Tą valandą, tikrai, savo laimę pamatysim.

Raškau, skinu baltas rozes, vainikan supinsiu!
Lietuvaitės, ilgaplauks kasas padabinsiu.
Sesutėlė, širdutėlė, aušros žvaigždė miela!
Šią dainužę tau dainuoju su pakelta sienu.

A. J. JOKUBAITIS

1922. Boston, Mass.

CHICAGO, ILL.

L. PRUSEIKOS GRAUDŲ VERKSMAI

L. Pruseika net apsisverė iš džiaugsmo, kuomet "Keleivis" pavadino išvietintus kuliganais už demonstracijų kėlimą prieš Stalino kuliganus ir reikalavimą, kad tie vyktų į Stalino teroro karalystę. Kuomet "Keleivis" patapo juodojo fašizmo pastumdėlis, dvi kraštutinybės, juodojo ir raudonojo fašizmo pasekėjai, susitiko ir pasibūčiavo Yra pravartu pažvelgti į Stalino kuliganų veiklą praeityje, palyginant su "dypukų" ramiom demonstracijom šiandien. Prieš kelis metus, Stalino karalystei sulaukus kruvinas mūšines surengtose prakalbose prieš Stalino teroro tvarką. Gi L. Pruseika, tokius kuliganus keldavo į padanges ir laikė kuliganus didvyriais už sukėli-

mą muštynių susirinkimuose. Surengtose prakalbose turėdavo policiją, apsaugoti kalbėtoją ir publiką nuo Stalino kuliganų puolimo. Daug kartų policijai prisiejo pavartoti lazdas prieš tuos proto išsigimėlius.

Tačiau, kuomet L. Pruseika suorganizavo savo skloką, pradėjo leisti laikraštį "Naujoji Gadyne", ir kuomet L. Pruseika važinėjo po lietuvių kolonijas sakydamas prakalbas, tada jo buvusieji draugai riaušes keldavo del Pruseikos surengtose prakalbose. Jie blyudavo kai pagedę šunys. Tada L. Pruseika savo laikraštį, "Naujoji Gadyne", smerkdavo be pasigailėjimo už triukšmo kėlimą kuliganams, kuriuos pirmiausia už tokį pat darbą, keldavo į padanges.

Chicagoje, Stalino kuliganai, net buvo suorganizavę baublių chorą, bliauti surengtose prakalbose prieš

klausomi su neįprasta klausytojų atidžia. Kam iš mūsų nepatinka mūsų tautiniai šokiai? O ypač amerikiečiams yra tat didelė naujiena. Jų daugelis nebuvo net tokių šokių matę. Nenuostabu todėl, kad Liet. Meno Ansambliis buvo priverstas kairiuos šokius pakartoti. Lietuvos Operos solistas V. Ivanauskas sėkmingai padainavo keletą liaudies dainų, o paskui baigė savo pertuarv Leoncavallo Matinatą ir Verdi Hercogo baladę iš op. Rigoletto. Gausus rankų plojimas sutikdavo ir išslydėdavo dainininką. Apvainikavo visą Meno Šiupinį

Kauno Teatro vaidilos V. Zukauskas ir K. Vasiliauskas. Jų neissamas humoras, atvaizduodamas iš DP gyvenimo santykius su įvairios rušies žmonėmis, papuoštas ypatingo gabumo sudaryta forma, sukėlė nepaprastą, galima sakyti, entuziazmą.

Reikia dėkoti p.p. Ivanauksui, Zukauskui ir Vasiliauskui, kad gyvendami Brooklyne, nepaisydami tolimos kelionės ir nuovargio nuo kasdienio fizinio darbo, pasiryžo atvykti į Meno Šiupinį ir padžiuginti gausų Philadelphijos tremtinių bei seniau gyvenančių šitame milijoniniame mieste lietuvių žymų skaičių.

Tenka pabrėžti, kad Meno Šiupinys visais atvejais patenkino dalyvius, kuriems reta kada pasitaiko progą tat matyti. Rengėjai turėjo daug kruopštaus darbo ir, pakviesdami atatinamas meno jėgas, stengiasi suteikti Šiupiniui visą, kas galima. Už tat reikia jiems pareikšti padėkos žodis.

Dr. J. J.

Kaip Tapti Amerikos Piliėčiu?

Klausimai ir atsakymai anglų ir lietuvių kalbomis. Dar neturintiems Amerikos pilietybės ypatingai naudinga knygelė. Kaina—25c, su prisiuntimu 35c.

AMERIKOS LIETUVIS
14 Vernon St., Worcester, Mass.

Stalino teroro tvarką. Kuomet Stilsonas sugrįžo iš Stalino teroro karalystės, pilnai išsipagiriojęs nuo Stalino fanatizmo kvaitulio, išėjo į aštrią kovą prieš Stalino teroro tvarką Rusijoje, tada Stalino kuliganai išėjo į kovą su didžiausia neapykantą ir nachaliskumu prieš Stilsoną. Tie Stalino kuliganai gavo Chicagoje nuo policijos LUPTI už riaušių kėlimą surengtose prakalbose ir šiek-tiek aprimo. Tačiau, kuomet L. Pruseika ar J. Stilsonas sakydavo prakalbas Rockford, Ill., tai Chicago Stalino baublių choras, susėsdavo į kelis automobilius, prisidėdavo supuvusių tomėčių, kiaušinių, akmenų ir lazdu, važiuodavo į Rockford, Ill. šimtas mylių nuo Chicago, parodyti Rockfordo lietuviams su supuvusiom tomėtom ir kiaušiniams, kokis yra šventas, prakilnus ir kultūriškas stalinizmas.

"Laisvė" tokį chuliganų

pasielgimą keldavo į padanges, kad susipratę lietuviai suardė renegatų L. Pruseikos ar J. Stilsono surengtas prakalbas. Gi L. Pruseika, savo laikraštėje "Naujoji Gadyne", smerkdavo tokį kuliganų darbą, o pirmiau tokius kuliganus, L. Pruseika vadindavo kultūros nešėjais, delto, kad jie keldavo riaušias prakalbose surengtose prieš Staliną.

Privestus faktus "Keleivis" gerai žino. Tačiau jis užslepia juos, idant dypukai nežinotų Stalino kuliganų juodus darbus atliktus vos tik tai prieš kelis metus.

Kuomet S. Michelsonas padovanojo savo laikraštį "Keleivį" Lietuvių Socialistų Sąjungai, rašiau, kad sąjungiečiai apsisaugotų, kad jų dykai gautas laikraštis nepatektų į klikos rankas. Mano pareiškimas išsipildė. Sąjungiečiai neturi balso savo laikraštyje.

T.J. Kučinskas

VISŲ LIETUVIŲ DĖMĖSIUI!

Paaikškinimas Dėl Užpildymo Gyventojų Surašymo Lapo

Pagal JAV konstituciją daromi gyventojų surašymai kas dešimtmetį pradedant 1790 m. Š.m. balandžio 1 d. pradedamas 17 visuotinis surašymas. Jis visuotinis, nes surašomi visi gyventojai esanti krašte, nežiūrint ar jie yra JAV piliečiai ar ne.

Surašymo lape neužtikamas tautybės klausimas. Todėl ypatingas dėmesys kreiptinas į klausimus iš kurio krašto surašomasis ar jo tėvai yra kilę. Antros kartos piliečiai, gimę JAV, jau nepatenka į šias skiltis.

1940 m. gyventojų surašymo metraštyje užtikname buvus lietuvių: 1910 m. apytikriai 1 mil., bet 1920 m.—135,068, 1930 m.—193,606 ir 1940 m.—165,771. Šie duomenys, kaip minėta, neapima visų lietuvių. Tikslnesnis lietuvių skaičius JAV pareina nuo mūsų pačių tinkamo pareigas atlikimo gyventojų surašymo metu. Lietuvių pareiga ypač tinkamai suprasti žemiau patiekiamus klausimus ir tiksliai į juos atsakyti.

13 klausimas: Kurioje valstybėje (ar JAV valstijoje) gimė? (What state (or

foreign country) was he born?)

Laisvoje ar caro, bolševikų nacių pavergtoje Lietuvoje gimę privalo atsakyti: Lithuania (Lietuva).

25 klausimas: kurioje valstybėje gimė tėvas ir motina? (What country were his father and mother born?)

I ši klausimą, esant panašiam atveju, kaip 13 klausime, atsakyti: Lithuania.

24 klausimas teliečia naujai atvykusius buv. D. P.: kurioje valstybėje gyveno prieš metus (What foreign country was he living in one year ago?) Jis atsako: per Germany, Austria ir t.t., bet pridėda: Former D.P., Lithuanian—buvę D.P.—lietuviai.

Visus prašome į šiuos klausimus tiksliai atsakyti, nes ši statistika yra nepaprastos svarbos mūsų tautai.

G. GALVA

Amerikos Lietuvio Knygyne

Šiomis dienomis galite gauti visus pirmiau ir dabar įgrajytus rekordus, kaip tai: Columbia, Viktor ir Continental recordus. Užėkite pasirinkti

AMERIKOS LIETUVIS
14 Vernon St., Worcester, Mass.

ŠLIUPTARNIAI

Pirmutinė tokia teisinga, atvira, įdomi ir stambi KNYGA (ISTORINIS ROMANAS) apie Amerikos lietuvių tautinį ir kultūrinį atgimimą, apie jų sunkumus, vargus, kančias ir kovas dėl geresnio būvio ir šviesesnio rytojaus...

652 didelio formato puslapiai; Dr. Šliupo, "dėdės" Šerno ir Kun. Dembskio atvaizdai; audeklo viršeliai.

Kaina tik \$5.00: mažiau kaip 1 centas už puslapį!

Reikalaukite šiuo adresu:

DR. AL. MARGERIS
3325 So. Halsted Street
CHICAGO 8, ILL.

AMERIKOS LIETUVIS

The American Lithuanian Weekly published every Saturday by Gabriel A. Kyba, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Yearly Subscription: In U.S. \$3.00 In Foreign Countries \$4.00
 Two Years Subscription \$5.00 Two Years Subscription \$6.00
 One Half Year \$2.00 One Half Year \$2.50

Single Copies 6 cents

Advertising rates on application

Amerikos Lietuvos savaitinis laikraštis, išeina šeštadieniais, leidžiamas Gabriel A. Kyba, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Metinė Prenumerata: S. V. — \$3.00 Užsieniuose — Kanadoje — \$4.00
 Dvimetis Metam — \$5.00 Dvimetis Metam — \$6.00
 Pusmetis Metų — \$2.00 Pusmetis Metų — \$2.50

Prenumeratos pradžią skaitosi nuo užsirašymo dienos. Prenumerata turi būti apmokėta iš anksto.

Entered as Second Class Matter—September 29, 1914, at the Post Office at Worcester, Mass., under the Act of March 3, 1879

JONAS F. DAUGELA

Kuo Mes Pateisiname Ir Kuo Pagrindžiame Savo Viltis Sugrįžti Į Laisvą Lietuvą

Jau daugiau kaip 10 metų Lietuvos sodybose siauriausias, nepermdaunamas okupantas, kurio saualėje ir beprotiškame istorinio pavzdžio neturinčiame sicutėjime kasdien žma tukstančiai geriausių mūsų brolių, kasdien Lietuvos garbingu knygnešiu pramintais takais į tolimo Sibiro taigas iškeliauja dešimtyje tukstančių tų lietuvių, kurių krutinėse dega karščiausia tėvynės meilės liepsna ir neužgestamo patriotizmo jausmai.

Ir šiose baisiausio ir juodžiausio mūsų tautos likimo vakandose visiems kyla vieningas klausimas: KADA? Kada baigsis tos nežemiškos kančios? Kada pabus žmonijos sąžinė ir pasaulis išgirs mirtin pasmerktųjų paskutinįjį maldavimą? Kada susvis nors mažiausias vilties spindulėlis raudonojo imperializmo pavergtoms tautoms? Kada nustos lietus nokaltų žmonių kraujas ir kankinių asaros?

Šiuos klausimus kasdien stato visi lietuviai: ir tie, kurie kenčia žiauriausias ištrėmimo kančias tolimoje šiaurėje; ir tie, kurie valgo surių emigranto duoną plačiame pasaulyje ir tie kurie maitinasi IRO trupiniais niuriose Vokietijos stovylose; tačiau daugiausia ši klausimą nekantriai svarsto tie, kurie narsiose partizanų eilėse su ginklu rankose kovoja Lietuvos šimtamečiu azuolu prieglobstyje ir kasdien mato, kaip nelygioje kovoje, lyg rudens blaškoni lapai, krenta jų kovos ir idėjos draugai. Jie pražūri jau akis belaukdami pasaulio sąžinės teisingumo ir realios pagalbos bendrai kovai ne vien už savo, bet ir už viso pasaulio kultūros išgelbėjimą. Jų lukesčio minutės virto amžiais. Jiems svajonių išsipildymo valandos slenka lečiausiai.

Ir tulas vargo ir skausmo priblokštas brolis kartais praranda paskutiniasias sviesesnes ateities viltis ir nigrimsta juodo nusivylimo ir tamsaus pasimizmo baisyje. Ir ne vienas mūsų likimo brolis šioje juodoje aplykumoje kartais praranda savo brangiausią turtą ir dvasinę atramos pagrindą — TIKĖJIMĄ. Tikėjimą tautos ateitimi; tikėjimą tiesos laimėjimu; tikėjimą kančių pabaiga.

Be abejo, kad šių tragiškų faktų akyvaizdoje dažnam didelių abejingumų prasakamba gražus pažadai apie teisingumo ir demokratijos laimėjimus bei nublunka

naujo rytojaus proštaivė. Juk stebint ir sekant gyvenimą matome, kad, nežūrint visų sąksmų, protestų bei grasinimų, raudonoji banga ligi šiol kasmet pasipušia naujais laimėjimais ir bolševikinė diktatura žengia per pasaulį nesulaikoma pirmyn. Jeigu daugiau, kaip prieš dešimtį metų raudonajai stalininei diktaturai vergavo 180 milijonų žmonių, tai po paskutiniojo karo vergų gretos padidėjo ligi 270 mil., o paskutiniiais metais Stalinui lyg prinokęs į sterblę nukrito visa Kinija su 500 mil. žmonių ir vergų skaičius jau pasiekė ligi 7-800 mil. žmonių, kas sudaro beveik pusę pasaulio žmonių skaičius. Ir šiandien vergijos pačiai vis garsiau skamba ne tik niekieno neginamam Tibetui, bet ir tokiems kraštams, kaip Indokinja, Indija ir Pakistanas. Tad ir kyla klausimas, kad, kai raudonoji mirties jura taip plečiasi per pasaulį, kuo gi mes galime pateisinti savo viltis sugrįžti į laisvą tėvynę ir dar sykį savo kojomis paliesti prabočių prakaitu ir partizanų krauju permirkusią šventąją Lietuvos žemelę.

Tačiau šių vilčių pateisinti visi pagrindo yra. Ir tikėjimui atgauti faktai kalba patys už save, tik reikia juos įžiūrėti ir pastebėti.

Jau pats faktas, kad komunizmas savo valdomo ribas plečia tokiu žaibišku tempu pranašauja jo greitą ir neišvengiamą žlugimą. Didėjant pavergtųjų tautų ir vergų skaičiui, savaime didėja ir kovotojų prieš raudonajį terorą skaičius. Niekas taip nepagydo žmonių nuo komunizmo, kaip realus ir tikras šios sistemos pajautimas ant savo kailio. Paraudonavusią Austriją, ypač jos sostinę Vieną, sukommunistėjusią Vakarų Vokietiją ir daugelį kitų Europos kraštų, kaip ranką pagydė bolševikinės okupacijos pergyvenimai ir daugelis buvusių įdėinių komunistų šiuose kraštuose virto aršiausiais jo priešais. Neveltui Prancuzijos parlamentaras Eduard Heriot yra savo laiku pasakęs, kad geriausias vaistas pagydyti Prancuzijos ir Italijos komunistus yra leisti, kuriam laikui pajusti ant savo kailio bolševikinį režimą. Reikia manyti, kad ir kiniečiai, kurie nuvarginti ilgamečio karo ir trokšdami taikos, bet kuria kaina neparodė reikiamo atsparumo okupacijos bangai, paragavę šio

režimo "saldumą" ir patyrė visus jo malonumus, nežūloge atbudins savo tautinius jausmus ir deramai įvertins Prezidento Trumano žodžių tikrąją vertę, kad laisvę reikia labiau mylėti už taiką. Pirmieji šios vidujinės reakcijos reiškiniai jau ir šiandien matomi. Didžiuoliai buriudėjimais okupuotuose kraštuose ir net pačioje Ukrainoje bei Rusijoje, kuriuos nevisada gali nuraminti vis-

A. a. VINČA MATULAITIŲ PRISIMINUS

Balandžio 4 d. sukako 15 metų nuo tos dienos, kai Vincas Matulaitis, žymiausias Petrapilyje veikiančių lietuvių ir lietuvių visuomenės šulų, atsiskyrė nuo šio pasaulio. Gimęs Suvalkijoje, vėlonis ėjo gimnaziją Mariampolėje, kurią baigęs, studijavo matematiką Petrapilijoje universitete. Atlikęs sekmingai studijas, vėlonis žinodamas, kad tėvynėje katalikai užkirstas kelias į valstybės tarnybą, stėjo į Valstybės Kontrolę Petrapilyje, kur katalikai nebuvo dar taip varžomi. Ten buvo prie Šv. Stanislovo bažnyčios pirmojo katalikų metropolitro Rusijoje, St. Sestrzencievičiaus kuria progimnazija, į kurią vėlonis buvo pakviestas dėstyti matematiką. Valstybės tarnybą repastojo jam kelio eiti pedagoginį darbą mokykloje. Be to katalikų mokslo įstaigas veikė dar nuo carienės Kotrynos laikų TT jezuitų įsteigta berniukų gimnazija, kuri, laiko eigoje buvo si likviduota, mūsų laikais vėl pradėjo veikti. Kadangi ta mokykla buvo bažnyčios išlaikoma, beveik visi mokytojai buvo katalikai. A. a. Matulaitis buvo tuomet išgijęs gero pedagogo ir uolaus kataliko vardą. Todėl gimnazijos direktorius prašė jį priimti mokytojo vietą gimnazijoje. Ta nauja pareiga vis dėlto nekiludė testį tarnybą Valstybės Kontrolėje, XIX amž. gale buvo Petrapilyje jau gausi lietuvių kolonija. Jau Šv. Kotrynos gimnazijoje buvo penki mokytojai—lietuviai, tarp kurių ir man teko užimti volkiečių literatos mokytojo vietą. Be mokytoju toje Rusijos sostinėje buvo ketos dukterų, advokatu ir šiaip inteligentų, lietuvių mintis pradėti kultūros darbas lietuvių kolonijoje. Ar galima abejojti, kad a. a. V. Matulaitis bus spiritus movens ir visomis jėgomis stengsis įvykdyti kilusį sumanymą? Pirmiausia buvo atkreiptas dėmesis į scenos darbą ir 1893 m. buvo suvaidinta Keturakio "Amerika pirtyje". Apie tą pirmąjį vaidinimą buvo plačiai ra-

šyta tuomet Amerikos laikraščiuose. Ilgainiui buvo kasmet ruošiami koncertai, kuriuose dalyvaudavo ir mūsų garsus C. Kasnauskas. Padrasinti pirmieji sumanė įsteigti labdarybės draugiją, kuri netrukus ir išūdo pasauli a. a. V. Matulaitio vardu. Jo įtaka buvo Šv. Kotrynos gimnazijoje įvesta lietuvių kalbos pamoka. Kai buvo pasiskirtas direktorium S. Cibulskis, tenkai pareikalavo, kad į mokymų planą būtų lenkams įvesta lietuvių kalba. Ta proga pasinaudavo a. a. V. Matulaitis ir, nepaisant lenkų opozicijos, jo pasiūlymas buvo įvykdytas.

Minėtos labdarybės draugijos, kuri vadinas "Lietuvių ir žemaičių labdarina draugija" "ilgą laiką pirmininku buvo vėlonis. Jam pirmininkaujant, buvo įsteigtas lietuvių klubas, kuriame susirinkdavo lietuviai klausytis paskaitų arba dainų, kurias organizuodavo K. Petrauskas arba P. Sonki (lietuvi, gim. Sirvydaitė). Labdarybės Draugijos veiksmė išaugo, kai pradėjo rinkti lėšas lietuvių namams statyti. Didysis karas visą sugriovė. Pirmieji buvo bolševikų konfiskuoti. Net draugijos archyvo paskutinis jos pirmininkas, G. Feterauskas, negalėjo parvežti į Lietuvą. Grįžęs į tėvynę a. a. V. Matulaitis buvo paskutinį laiką Valstybės Kontrolieriu ir, eidamas pareigas, 1935 m. kaune mirė plaučių uždegimu. Vėlonio vaikai, grįžę į Lietuvą su tėvais, įvairiai įsikūrė. Viena iš dukterų, Gražina, buvo mūsų valstybės opejoje. Vincė gi išėjusi už mūsų ministro. Lozaitis atvyko į Ameriką, o dukterė Janina yra vienuolė—Lenkijoje, našlė mirė seneliai Lietuvoje.

Daugelis lietuvių, ėjusiu aukštąjį mokslą Petrapilyje, vesdavo rusų ir sudarydavo pravoslavias—rusiškas šeimas, vėlonis paliko ištikimas savo tikybai ir tautai—garbė jam.

Dr. J. Januškevičius

Kan. Dr. J. B. Končiaus Kalba, Suruoštame Amer. Liet. Visuomenės Jo 25 metų Veiklos Pokylyje

Excelenija, Vakaro Vedėjau, Gerbiami Prelatai, broliai kunigai, ir mieli mano prieteliai. Leiskite man tarti, kad šio pokylio tikslą aš laikau ne pagerbimu vieno ar kito asmens, suprantama ir ne mano, o tų kilnių ir pagarbos vertų tikslų ir darbų, kuriuos mes įpratę vadinti artimo meilės darbais.

Artimo pagalba visais laikais ir prie visokių aplinkybių buvo, yra ir bus kilnus darbas. Musų gyvenamais pasaulio sukretimais laikais, kada baisių komunistinių žiaurumų ištisos tautos yra kankinamos ir žudomos, kada lietuvių tauta šimtais tukstančių tremiama į vergų stovyklas ir naikinama, artimo meilės sąksmas turėtų pasiekti kiekvieno, net užkietėjusio egojisto širdį. Jeigu mes, Amerikos lietuviai, šiandien gyvendami laisvoje šalyje, geresnėse sąlygose ir turėdami didesnius išteklis, ateiame pagalbą savo broliams ir sesėms užjūrio lietuviams, prisiegtiems nežmoniškų kančių, tai tą darome su džiaugsmo jausmu, vykdydami artimo meilės pareigą.

Tikroji, kriščiūniškoji artimo meilė neprivalo daryti skirtumų nei tikybne, politinė bei rasine prasme, o reikštis ten ir tuomet, kuomet ta meilė ir parama yra reikalinga.

Šv. Povilas laiške Korintiečiams sako: "Jei turėčiau pranašystės dovaną, žinočiau visas

ka galinti NKVD kariuomenę, nuolatiniai teismu procesai, kurių pasekose lekia lyg kopustų galvos netik okupuotų kraštų žymiausių komunistų, bet ir paties Kremliaus valdovų galvos, yra pirmosios vidujinės suirėtės kregždės, pranašaujanti šios diktatūros pagundą galutino supavimo pradžia ir šios sistemos žlugimo išvakarės.

(Bus daugiau)

man kaip lietuvių Arkivyskupigos kunigui, lengviau buvo tai padaryti negu kitam, kuriam Amerikos kunigui lietuviui, nes jie yra suvaržyti savo vysokų nustatyta tvarka ir jie, kad ir norėtų, negali iš savo tiesioginių pareigų pasitraukti. Užtikrinu, kad Amerikos kunigų lietuvių tarpe yra geriau sugebančių, norinčių ir galinčių BALF veiklai vadovauti bei dirbti, bet jiems nebuvo leista ir neduota progos. Kas BALF gero padaryta, tai ne man priklauso nuopelnei ir garbė.

Čia suminėsiu tik tuos asmenis bei organizacijas, kurie yra daugiausia nusipelnę lietuvių šalpos darbe:

1. Pirmiausiai—tai Amerikos Episkopatas ir per jį Amerikos katalikai, iš kurių BALF gavo didelę moralinę paramą ir milžiniškas materialines aukas pinigais ir gerybėmis, siekiančias šimtais tukstančių dolerių, gautų per NCWC.

2. Labai nuoširdžiai mums gelbėjo War Relief Services (NCWC). moraliniai ir medžiaginiai, sklandžiai, be jokių nesuipratimų bendradarbiaudami. Šios organizacijos buvusi ekzekutyvos direktorius prelatas Swansstrom, kada tik man buvo reikalinga kokia parama, visuomet jį asmenyje susilaukdavau palankiausio lietuviams nusistatymo.

3. Su mumis nuoširdžiai kooperavo Church World Service, IRC ir kitos labdaros organizacijos.

4. Amerikos nacionalinis fondas, kurio narių buvo BALF, suteikė dideles sumas.

5. Garbė ir padėka už nuopelnus priklauso BALF vice pirmininkams ir ypatingai nacionalinei sekretorei p. Gugienei, kuri per visą laiką toje pačioje pozicijoje uoliai ir rupestingai darbuojasi, taip pat visiems esantiems ir buvusiems direktoriams.

6. Didelius ir garbingus darbus yra nuveikę BALF skyriai, išmėtyti po visą plačiąją Ameriką ir visose Amerikos lietuvių, bet įtraukusieji į šalpos darbą ir naujai atvykusius. Jų vadovėbėms ir visiems nariams priklauso didi padėka ir pagarba, tačiau kartu ir viltis, kad jie visu uolumu tęs ir toliau tą kilnų darbą ligi tol, kol baigsis jo uždaviniai.

7. Labai didžiai gailėstingumo darbuose atsižymėjo kunigai lietuviai, ypatingai kai kurie uolūs klebonai, sukėle dideles sumas pinigais, daiktinėmis gerybėmis ir šimtus tremtinių pasikvietę pas save.

8. Nuoširdžią padėką reiškiu mūsų spaudai ir lietuvių radio vedėjams už spausdinimą ir skelbimą BALF žinių ir visokeriopą remimą šalpos ir imigracijos darbo.

9. Nuoširdžią padėką turiu čia viešai pareikšti ir tiems mažai kieno girdimiesiems savo bendradarbiams, kurie sudaro BALF administracija. Per eilę metų BALF reikalų vedėju buvo p. Laučka, daug sumanumo, darbūmo ir sielos įdėjęs įgyvendinti BALF tikslų ir uždavinių. Ir šiuo metu p. Laučka dirbdamas NCWC, kaip mūsų delegatas imigracijos ir įkurdinimo reikaluose visa širdimi ir sumanumu prisideda prie BALF sekmingo darbo. Dabartinis reikalų vedėjas p. Petras Minkunas, pats dar mažas budamas amerikoniukas, vėliau Lietuvoje nukentėjęs ir patyręs daugybę bolševikų daromų mūsų tautai skriaudų ir išgyvenęs visus tremtinio vargus Vokietijoje, neužmiršta savo likimo brolių ir visa siela stengėsi palengvinti jų sunkią naštą, kantriai išklausydamos kiekvieno reikalą ir padedamas kuo tik galima.

Visiems kitiems esamiems ir buvusiems administracijos darbuotojams, uoliai talkininkaujantiems BALF darbuose, nuoširdus ačiū.

Šiltas padėkos žodžiais minėtos lietuvių organizacijos, draugijos ir daugybė geraširdžių lietuvių patriotų senų ir jaunų, dideliu pasišventimu įjungusių į BALF veiklą ir žymiai jį parėmusių ne tik aukomis, bet ir pas save priklaudusių tukstančių tremtinių.

Laikau savo malonia pareiga painformuoti plačiąją visuomenę, kad BALF valdyba ir direktoriai, su dideliu pasišventimu dirbdami BALF, jokio atlyginimo negauna.

Suminėjęs lietuvių tautos prietelius, geradarius ir darbuotojus, norėjau Jus įtikinti, kad ne man, o jiems priklauso garbė ir padėka. Aš, kaip kunigas, atlikau tik savo pareigą, prisidedamas prie šio darbo pagal savo kuklias išgales.

Taigi ir šis pokylys tebuna pagerbimas ir padėka visiems BALF bendradarbiams ir prieteliams.

Žmoniška ir natūralu klausytis malonių komplimentų, bet būtų per žema kiekvienam iš mūsų trokšti tik pagirų, jeigu ką gero artimam padarėm, todėl neprivalom nei nusiminti, nei įsiseisti, jei kas mus kritikuoja, peikia ir puola, nes artimo meilei darbas yra toks kilnus ir šventas, kad nei peikimai, ne pagyrimai neprivalo mūsų kilnių siekinių pakeisti.

Didžiai dėkingas esu savo Arkivyskupui Metropolitui, kuris suteikė man Garbės Kanauninko titulą ir nepagalėjo pareikšti gražių, paskatinančių žodžių. Labai įvertinu New York Arkivyskupo J. E. Kardinolo Spellman parodyta man palankumą ir priglaudimą savo arkivyskupijoje, nes atsiskais iš Mt. Carmel parapijos, apie dvejus metus pats buvau kaip DP Emigracija, suprassdamas mano darbuotės tikslus, paskyrė mane Seselių kapelionu, žinodamas, kad šios pareigos nekludys mano darbuotei BALF ir skaityti paskaitas Fordham Universitete.

Garbingi svečiai, priimkite mano nuoširdžią padėką, jei net kurie iš jūsų, skriausdami savo asmeniškus reikalus, teiktėdydami savo pritarimą BALF tikslams.

Labai džiugu matyti šioje salėje ir buvusius mano Mt. Carmel parapijiečius, naujai atvykusius tremtinius ir mano gimines.

Šių iškilnių sumanytojų ir rengėjų, kurie savo sumanytą mėgino kurį laiką nuo manęs slepti, tariau lietuviška, nuoširdų ačiū.

Suprantama, ypatinga mano padėka priklauso pokylio vedėjui, mano mylimam draugui kun. J. Simonaičiui kalbėtojam, taipogi mano buvusiam mokiniai, artiste—laktingalaui A. Dambrauskaitei ir pianistui Aleksui Mrozinskiui. Duok Dieve, kad šios iškilmės taptų didesniu mūsų visiems paraginimu pasišventimui, kad mes Amerikos lietuviai su pagalba savo prietelių nuveiktume dar didesnius darbus. Baisius komunizmas tebeaikičia ir kankina lietuvių tautą. Iš baisiosios raudonosios meškos nagų pasprukusios ir išblaškytos po visą pasaulį aukos, šaukiams mūsų pagalbos. Ką bekalbėt apie vargšus Sibiro tyruose, ir tėvynėje Lietuvoje dar tebesančius. Juodi audros debesys lybuo prieš geležinę uždangą Lietuvos padangėsė. Kokių pasekmių susilauksime vienas Dievas težino.

Bukime vieningi, gailėstingi, darbštūs ir donštūs mūsų vargšės tautos gelbėjimo darbe. Tik vieningume ir susiklausyme pasieksime savo tikslo šiais sunkiais bandomo laikais.

Nuoširdžiai ačiū visiems ir kiekvienam.

Progresas Ir Sabotažas

Kasdien buna gyvenime ir kaip su juo orientuotis? Ar lietuviai yra liuosi nuo to? Skaityk "Lietuvių Naujienas" kas mėnesį, kaina \$1.00 metams.

LIETUVIŲ NAUJIENOS
332 N. 6th Street,
Philadelphia 6. Pa.

NACIŲ NAGUOSE

Naktį įsikasiau kaimyno siene, bet jau nemiegojau: rūpėjo, kaip galima greičiau pasprukti į saugesnę vietą.

Per žmones pranešiau kur esąs. Atsiranda žmona. Greit suplanuojame palikti namus. Atsiveikiname savus ir pavakare parūgėmės žingsniuojame į artimiausią geležinkelio stotį. Pro mūsų akis pražygiuoja lietuvių batalijono likutis. Mažutėje geležinkelio stotelėje buvo nejauku, nes buvo tik keletas kareivių. Mes prisiglaudžiame prie sienos ir laukiame. Prašvilpia traukinys vienas, kitas, tačiau nestoja. Stotelės kariai, matyt pagailo mūsų vaiko, ir jie nutaria sustabdyti vieną karišką traukinį, kad mus paimtų. Vaikui duoda antklodę užsikloti. Malonu, kad ir okupanto kario širdyje yra bent kiek širdies. Staiga stoties kariai gauna pranešimą išmontuoti telefoną, telegrafą ir pasiruošti išvykti. Mes nusigąstame. Argi jau neišbėgsime? Pro stotį praeina apie tuzinas vokiečių kareivių. Jų vadas Klaipėdos lietuvis. Klausiu ar toli bolševikai? "Gal už 10-15 kilometrų" — atsakė. "Kurgi traukiate?" "Nugi bėgame, ar nematai! Kažin ar šis ukininkas padorus, ar ten nerasime partizanų? Eisime išsimiegoti, jau kojų nebepavelkame nuo vargo ir nemigos". Mūsų laimei atbilda dar vienas traukinys. Šį jau sustabdo, ir mus įsodina į vagoną, kuriame buvo persai vokiečių uniformose. Bemaž visi sėdėjo kojas po sėdynėmis pasikišę pagal rytiečių paprotį. Oras, deja, buvo nepavydėtinas, nes persai nesivaržydami "šaudė". Važiavome iš baimės drebėdami, kad neišlėktume į orą. Mat partizanai nuolat padėdavo ant geležinkelio sprogstamos medžiagos. Pakelėse buvo pilna sulamdytų traukinių. Po neringos kelionės liepos 29, pasiekiamo Kybartus. Liepos 31 d. išgirstame, kad miestelis evakuojamas, ir mes galime išvykti. Parengti du transporto traukiniai. Kas kuo galime transportuojame daiktus į traukinį. Dar nepajudėjus traukiniui, keletas bolševikų lėkė į mūsų vagoną. Traukinio tačiau nepaliečia.

Nuriedėjusios ašaros krinta ant Lietuvos-Vokietijos sienos. Mes priversti išvažiuoti į nesvetimą okupanto kraštą. Dar vienas kitas žvilgsnis į Lietuvos gimtuosius laukus, ir mes jau svetimame krašte. Tris metus naciai mus išnaudojo, laikė alkanus, traktavo kaip vergus, žemesnio luomo žmones, ir dabar vėl mes priversti net jų namuose buti! Prieš akis liudnos perspektyvos. Lengiau būtų vienam žmogui ir smogikų įsakymo nepaisyti ir išsislapstyti, bet su šeima neįmanoma. Alijantų ofenzyva vienintelė viltis, palaikanti mūsų dvasios jėgas. Visi įsitikinę, kad po kelių mėnesių, o gal ir greičiau, nacių galybė subyrės, ir mes grįšime į laisvus savo namus.

Kiauruose ir nešvariuose gyvulinuose vaganuose mus veža 10 dienų. Pakeliui lyja, varva į vagonus. Valgyti pakeliui šio to duoda. Kas savo nieko neturi, tam maistas su ašaromis atmieštas. Laubano mieste sugrūda mūsų keleta šimtų į geležinkelio dirbtuvių salę. Miegoti tenka ant šiaudų, jokių lovų. Nusiprausti nėra kur. Žmonės aplimpa utėlės. Kurį laiką buname be darbo, bet ilgainiui ima varyti barakus statyti. Pamažu pradeda rušiuoti ir siuntinėti į darbus. Išėjimas iš stovyklos suvaržytas. Apie 70 lietuvių išveža į Seidenbergo miestelį. Tampame gumos fabriko administracijos nuosavybe. Apygyvendinti mus pasiūlo su kitais darbininkais stovykloje. Mes patikriname kambarius ir išsigąstame: sienose ir lovose tukstančiai blakių! Griežtai užprotestuojame ir neinam. Daiktus susidėjome šaligatvyje. Tada administracija, po ilgų derybų, sugrūda mus į įmonės salę. Čia išvargstame pora savaičių. Lovas duoda bet dažnas miega ant grynų lentų. Šiaudų nėra. Pagaliau mus apgyvendina sporto namuose, 2 kambariuose. Lovos 2 aukštų, greita viena kitos. Vos galima praeiti takeliais. Visus priverstė dirbti fabrike. Liko tik seneliai ir maži vaikai. Fabrikas tikras pragaras! Čia iš įvairių Vokietijos vietų suvežamos sudėvėtos automobilių padangos. Jas mašinos sukapoja, išskiria siūlus ir iš jų gamina tam tikrą vatą. Gautąją žaliavą vėl

išveža. Įmonėje vėjai, drėgmė ir debesys dulkių. Mūsų žemės krašto žmonės, paėmė baimę. Kas bus su sveikata? Senesni darbininkai painformavo, kad čia jau ne vienas žmogus džiūva numirė. Vadinas ir mūsų toks likimas! Fabrikas blogas, bet administracija dar blogesnė. Daugumas jų naciai. Socialiniai reikalai baisioje padėtyje, nes gydytojas įmonės samdiny, partijos žmogus, senas sadistas. Mūsų lageryje buvo senutė džiovininkė, pakeliui užsikrėtusi, bet gydytojas neranda reikalo ją izoliuoti nuo mažų vaikų. Kada jau ji visai buvo prie mirties, tada jau išvežė kažkur, kur ji netrukus mirė. Tuojau miršta ir kita 7 metų mergaitė. Gydytojas išmoko vienintelį žodį lietuviškai "beždžionė" ir kiekvieną lietuvių žodžiu vadindavo, ypač moteris. Taigi gydytojas lietuvių tarpe kitaip irgi nevedė namas. Vaikai kartą surado, kaž kokių daiktų ir jo automobilį išterlijo didžiulėmis raišėmis "beždžionė". Senis išiuo ir ar labiau nemėgo lietuvių. Nei batų, nei darbo drabužių mums nedavė. Kartą, aš, vienas aviacijos karininkas ir buvęs miestelio burmistras dar gana gerais drabužiais buvome veržiami labai nesvarų darbą dirbti. Mes atsikakėme. Kilo triukšmas. Vis delto nedirbome, nors simpatijų ir nustojaime. Iš viso lietuvių drasiai pasipriešindavome, jei mus per daug skriausdavo.

Per didelį vargą išsipašome, kad mūsų vaikus priimtų į vietinę vidurinę mokyklą. Mokinių susidarė apie penketas. Vos keletą dienų palankę, pareina mūsų vaikais nusiminti. "Hitlerjugend" organizacijos vadai, sužinoję svetimšalių vaikų esant mokykloje, atskubėjo į mokyklą, išsikvietė direktorę, ir visi vaikai buvo išvaryti namo. Pakeliui tos organizacijos "didvyriai" išmestus vaikus dar apstrumdė. Įmonės administracija juos privertė po keleta valandų per dieną bulves skusti.

Fabrike dirbame po 11 valandų per dieną. Maistas iš katilo, silpnas, dažnai po darbo voš kojas bepavelkam. Kiek žmoniškėsni vyresnysis vokiečių darbininkas man pataria gumą semti su mažesne semtuve. Pastebė meisteris ir prisukęs liepia dirbti su didele. Aš pasipriešinu ir pasisakau neturįs išimti net su maža dirbti. Net parodau įmonės gydytojo raštą, kad aš galiu dirbti tik lengvą darbą. Supykęs meisteris vėliau mažesnę neketė ir pristatė prie bjauros, dulktos mašinos.

Išvažiuoti į kitą miestą be įmonės leidimo ir Arbeitsamto (Darbo Įstaigos) sutikimo buvo neįmanoma. O leidimą gauti irgi buvo labai sunku.

Kartą inžinierius paskelbia, jog mums reiks išvažiuoti į kitą vietą kariškų darbų dirbti. Mes spėliojame, kad veš į pafronte. Į vežamųjų skaičių ir aš pakliunu. Blogiausia, kad nežinia kur veš. Rytą susirenkame prie fabriko. Savo tarpe pastebime verkiančią seną moterį. Paašškėja, kad veža jos vienintelį sunų. Vieno nustojo fronte, antrasis žuvo bombarduojant Varšuvą, trečiasis žuvo be žinios. Šis ketvirtasis buvo vienintelis jos suraminimas. Deja, ir šį išveža, gal vėl pražuti. Moteriškė maldavo administraciją, kad jos su sunumi neperskirtų. Maldavimai nieko nepadėjo. Tada ji nutarė drauge su juo važiuoti. Administratoriai tat pastebėjo ir įsakė pasilikti. Ji nusistvėrė sunį už kaklo. Naciai prievarta brutališkai atstumė motiną, o jauną vyrą apdaužė. Pastarasis, neišlaikydamas padarytos skriaudos, smogė skriaudėjui atgal. Kaip gi pakęsmogikai svetimšalių "akiplėšikumą", Moteris buvo pakartotina apstumdyta ir paimta į nacių globą, o vyrą nutvėrė keli, nusitempė į nuošalesnę vietą ir pradėjo spardymo ekzekuciją. Telefonu išsauktas policininkas dar pridėjo ir taip apdorotą įtrenkė ir sunkvežimį ir išvežė. Motina liko klykdama, vieniša. . .

Sunkvežimiais nuvežė mus į Laubaną, o iš ten, visą dieną nevalgiusius į Alteincheną, prie Oderio upės. Vienus sukemša į daržines, kitus į skylėtas namų pastogas, tik vokiečius į viešbučius. Juk svetimšalis ne žmogus, jam ir pastogės geros nereikia! Bet mes kantrūs, nes esam tikri Dievo ir istorijos likimo bausmę ateisiant. Suguldomi ant grindų vyras prie vyro. Duodami dar šioki toki čiužiniai (popieriniai), pro kurių skylės šiaudai ir dulklės eina. Užsikloti gauname po vieną antklodę. Naktys šaltos, drebame. Vėjas pro plyšius švilpia. Lai-

IŠ MUSŲ SENOVES

Ona Vytautienė Pas Kryžiuočius

Tai buvo 1400 metais, 15-jo amž. pradžia, kaip įprasta krikščionims, buvo sutikta maldomis, įvairiomis religinėmis apeigomis, ypatingai šventųjų vietų lankymu.

Ona Vytautienė, norėdama ta proga suteiktas atlaidais pasinaudoti, ir be to krikščioniškajam pasauliui pabrėžti, kad Lietuva yra katalikiškas kraštas, išsiurošė į Prusiją, pas kryžiuočius. Ten pamaldžiai lankė daugelį vietų ir ypatingai Šv. Kotrynos kankinės religijavias Brandenburgijos konvente. Be to ji lankė Šv. Barboros likučius Senapilėje ir palaimintos Daratos karstą.

Maldos, Šv. relikvijų lankymas buvo paivairintas iškilėmis, priemimais. Odeno Didžiajam Magistrui įsakius (kaip roro ordino izdo knygos, dovanoms išleista 594 grynų. Tai astronomiško didžio suma musė laikais). Lietuvos valdovė buvo kuo iškilmingiausiai sutikta ir su dideliu puošnumu bei pagarba priimta, o taip pat ir labai gausus jos palydovai. Ją lydėjo 400 žirgų gvardija.

Visų tų iškilnių puošniausia buvo ordino Magistro buveinėje — Malburge, kur atsilankymo proga laikytos iškilmingos mišios ir Ordino istorijoje negirdėtas dalykas — puotoj dalyvavo su

Vieniems Margučiai, Kitiems Vargučiai

Kad Velykos, tai Velykos, Jei kišenės tik nedykos! Susidaušim po margutį Ir linksmi galėsime buti!

Aleliuja šimta kartų! Jau Velykos šiaip vartų! Daug sėkmės visuos dalykuos! Kad Velykos, tai Velykos!

Kas tremty šiandieną kruta, Džiaugias gavęs, kad ir pluta. Kiauros lubos, kertės pikos, Bet Velykos tai Velykos!

Kas Amerikon keliauja, Tam margučiai kris į sauja. Ir džiūva jau nebetykos, Ir linksmesnės bus Velykos!

Kas kitur susuko gužta, Lai stalai nuo valgių kuzta! O jei lėkštės būtų dykos, Tepripildo jas Velykos!

Bolševikas iLietuvoje I Velykas spiria koja. Bet lietuvis katalikas Guldo galvą už Velykas.

Gieda žmonės Aleliuja, Nors į Sibirą juos guja. Keistas budas bolševikų: Baisiai bijo jie Velykų.

mingesni tie, kurie šioki tokį savo skudurą atsivežė. Valgyti turime irgi tos pačiose dulktose palėpėse. Nei valgio, nei drabužių pasidėti nėra kur. Vienas kitas dar gauna darbo drabužius ir medines, vos panešamas, klumpes. Kiti priversti dirbti su savais drabužiais. Kadangi turėjau iš Lietuvos atsivežęs gydytojo pažymėjimą, kad sergu, taip pat ir įmonės gydytojo liudijimą, kad galiu dirbti tik lengvą darbą, aš nutariau ir čia apkasų nekasti, vadinas nacių fronto sustiprinimui nedaryti. Mane nuvaro pas gydytoją. Parodau liudijimus, bet vis dėlto apžiūri ir palieka bulvių skusti vienai savaitėi. Po savaitės vėl tikrina. Paskiria lengvam darbiui. Naciai varo prie apkasų sakydami, kad ten busias nesunkus darbus. Aš užsispiriu ir neinu. Tenka ir vėl bulves skusti. Po poros savaičių gaunu 3 dienas atostogų. Parvažiavęs "namo", turiu galybę rupesčių. Žmona fabrike susirgo, kojos ištino, visą išputė. Moteris tauškė esant

Mokslo Kampelis

lietuve valdove ir jos rumų tautienė visur buvo karalienė vadinama.

Prabanga neregėta. Dvylikos lietuvių damų su Lietuvos valdove priešaky apdovanojimas, brangakmeniais nusagstytais galvų papuošalais. Žiedais, brangiais tualetais, ir ypač brangiųjų akmenų rožančiais, tuomet prie iškilmingų drabužių nešiojamais.

Dvariškiai gavo žirgų ir ginklų.

Toms dovanoms galo nebuvo, nes kiekviename konvente kryžiuočių vyresnieji stengėsi, kaip išmanydami savo džiaugsmą, tokią garbingą viešnią primant, pabrėžti ir puosnumu kitų konventų vyresniuosius pralenkti.

Tarnai, net iki žemiausio, apdovanoti.

Netenka abejoti, kad ta proga ir politiniu pasikalbėjimu buta.

Apie tų vizitų metu vykusių pasitarimų tikslų žinių neturima, bet yra idomus reiškinys, kad, per Oną Vytautienę, Ordinas įteikė Vytautui sekančias dovanas — romiškus, paaukštos, nepaprastai dailaus darbo ir išdirbinio šarvus. Be to buvo papuoštas italų vadinama Odoakro karuna šalmaso brangus stalo servizas, gėrimo indai (taurės) ypatingo grožio rožančius iš gintaro, labai reti vynai, uogienės ir įvairiausi iš tolimų rytų atgabenti skanestai, (kaip pipirai, cinamonas ir t.t. ir t.t.). Uogienės ir skanestų, šiadien visiems prieinamų dalykų minėjimas atrodo mažmožiai, bet ką reiškia itališkos karunos Vytautui siuntimas? Tai reikšminga, nes tai buvo tuoj po Vorkslės mušio (1399-VII-14 d.) apie kurį velesni, o ypač lenkų, istorikai kalba, kaip apie nepaprastą Vytauto pralaimėjimą!

Tuo tarpu Kryžiuočiai, besikreipdami į Oną Vytautienę, jos kitaip nevadino, kaip karalienė.

Išaiškinti tuos visus klausimus greitomis, be Gilesniu tyrinėjimu, negalima, kaip lygiai ir tai, dėl ko Ona Vy-

tautienė visur buvo karalienė vadinama.

Ar netektų čia įžiūrėti nuo Ordino laikų vis pasikartojančią tendenciją — vokiečiai griežtai nori mus užkariauti, bet kai jiems tai nepavyksta, tai linki mums ir garbingą laisvę ir nepriklausomybę.

Ta proga didelio susidomėjimo kelia Onos Vytautienės asmenybė.

Nepaprasto proto ir gabumų moteris. Tokią ją vaizduoja ir Ordino šaltiniai. Ji pakėlė su Vytautu visas jo laimes ir nelaimės; Vytautas ją nepaprastai mylėjęs ir gerbęs.

Ji turėjo savo atskirus rumus, savo valdoves raštinę, savo antspaūdą, valdė didelius turtus ir žemės plotus. Pas ją kitų kraštų valdovai siūsdavo specialius pasiuntinius. Kai po ilgos ligos ji 1418 metais mirė, galestis buvo visuotinas. O kryžiuočiai, minėdami savo didelę geradarę, visose ordono bažnyčiose laike gėdulingas pamaldas. Dr. J. Deveikė

Naujausi

Columbia ir Continental Kompanijų Rekordai

Jau galima gauti Amerikos Lietuvis knygyne, 14 Vernon Street, Worcester, Mass. Rekordų kainos po 79 centus. Anna Kaskas rekordai po 15.00 setas.

Amerikos Lietuvis
14 Vernon St. Worcester, Mass.

Arthritis Pain

For quick, delightfully comforting help for aches and pains of Rheumatism, Arthritis, Neuritis, Lumbago, Sciatica, or Neuralgia try Remind, Works through the blood. First dose usually starts alleviating pain so you can work, enjoy life and sleep more comfortably. Get Remind at drugists today. Quick, complete satisfaction or money back guaranteed.

MIRTIES

KOLONA

Parašė
ANTANAS TOLIS

252 puslapiai

KAINA \$1.00

Su prisistintumu \$1.25

Tą knygą galima gauti

AMERIKOS LIETUVIO

KNYGYNE

14 VERNON STREET

Worcester, Mass.

nesčių. Tokioje padėtyje budama, nuo darbo nebuvo paliuosuota. Kojos į batus netilptai turėjo basa ant šalto cemento stovėti. Kada jau prie mašinos nukrito ir išnešta ant suolo apalpo, įmonės gydytojas, telefonu išsauktas, nesiteikė ateiti suteikti pagalbos. Aš ją nugabenau pas gydytoją į kitą miestą. Buvo konstatuota, kad liga nuo blogo maisto, ir delto dujos ją išputusios. Taip ir palikau žmoną lovoje tebegulinčią. Pasilikti negalėjau, nes tokiais atvejais policija paima savo žinion.

Išbuvęs apkausuo 40 dienų, per didelį vargą išsipašiau, kad mane gražintų į fabriką, nes iš jo turėjau vilties išbėgti. Naciai surenka tokių nedarbingų apie 10 ir išveža. Vienų nepaleidžia; mus lydi ginkluoti naciai. Iš Laubano važiavome tik du, ir tuos pačius vienus nepaleido: pristatė palydovę nacę. Jau vyrų, matyt, nepakako. (Bus daugiau)

ENGLISH SECTION

TIMBER CUTTING AND THE PLAN

For the last weeks only two subjects have figured in the Soviet-Estonian press and radio; the coming elections and the timber cutting plan. Despite all efforts the five year plan as regards timber output seems doomed to failure, especially owing to the lack of snow last winter as result of which most of the timber cut last year is still rotting in the forests.

This year snow fell in January and the whole rural population is now busy carting timber while cutting has been in progress since autumn. All the trucks belonging to the Ministry for Timber Industry have been mobilized plus 100 trucks from the Auto Transport Board and all the local trucks and tractors. By a decision of the Estonian Communist Party January has been proclaimed "the shock month of timber cutting". 16,000-20,000 kolkhoz peasants with 9,000 horses work in the forests daily and carting goes on in two shifts—day and night.

The result of this giant effort is a daily quota of 20,000-30,000 cubic metres of carted timber, for the most part cut during the previous years. The plan for cutting is failing badly considering that 10,000 kolkhozniks are actually engaged in cutting (9,000 are busy carting with

the 9,000 horses), they should produce 20,000 cubic metres daily, as the planned quota per day and worker is 2 cubic metres. According to RAHVA HAAL, however, the daily output is only 6,000-8,000 cubic metres.

The five year plan for Soviet Estonia provides for the cutting of 2.2 million cubic metres of timber yearly, which figure must be increased by one fourth if the plan is to be fulfilled in four years. Considering that in Estonia work in the forests takes place for six months of the year—from Oct. to April—only a little more than half of this quota, i. e., about 1.4 million cubic metres will actually be cut.

This is bound to place the authorities in a difficult position. The rapid industrialization of Estonia, the mines, military constructions, etc., urgently require timber. Moreover, part of the Estonian timber was to satisfy the wants of Leningrad for though forests are abundant more closely this city, timber cutting there as in all of the Russian SFSR, is badly organized (cf. Newsletter No. 105, p. 14).

Hence the almost frantic struggle to speed up timber cutting. To the methods employed we shall revert at an early opportunity.

LEONAS ORENTAS

ROJUS

—Taip, bet tik laikinai! Esu gerosios Vokietijos pilietis ir neužilgo išvažiuoju į savo tėvynę... cha... cha...! nusijuokė džiaugsmingu balsu. Sargas uždarė duris, o mes visi puolėm prie jo. Iš visų pusių pasipylė klausimai: iš kur sužinojai? kaip tai įvyko? Ar tikrai?

—Palaukit, palaukit, papasakosiu viską iš eilės. Kai mane išvedė iš kameros, buvau įsitikinęs, kad bus blogai, nes vedant į tardymus, patys žinot, niekad šitaip netikrina. Dar didesnė baimė apėmė, kai atvažiuoju į NKVD... mane paėmė enkavedistas karininkas, vėję smulkiai patikrino ir kelis kartus nufotografavo. Prapuoliau, pagalvojau. Po fotografavimo, nuvedė tiesiog pas NKVD. viršininką—pulkininką. Čia buvo ir vertėjas lietuvis. Dabar pulkininkas, paklausęs gimimo datos ir vietos, su piktumu užklauskė, kaip aš galū būti Vokietijos pilietis, kad Lietuvoj esu gimęs. Tik dabar supratau, kad žmona padarė man piliečio dokumentus. Iš džiaugsmo negalėjau ištartį žodį. Pulkininkas riktėlejo man, kad greičiau atsakyčiau į klausimą, bet aš pagalvojau: papušk tu man į š...! Paskui vėl apėmė baimė, kad sugaus meluojant ir įkisiu kalėjime, tai pradėjau pasakoti, kas atėjo man į galvą. Sakiau, kad žmona, sakėsi, jog ji yra pilietė, be to, aš pats, mažas budamas, gyvenau ilgą laiką Vokietijoje ir dirbau fabrike; buvau gavęs pilietybės dokumentus. Vėliau grįžau į Lietuvą. Pulkininkas paklausė ar aš turiu dokumentus. Aš atsakiau, kad viskas turi būti pas žmoną, nes žmona šituos dalykus turėjo. Dar paklausė, kodėl nenoriu būti Tarybų Sąjungos (SSSR) piliečiu. Ilgai mane tikino, kad Tarybų Sąjunjoj gera gyventi, laisvė, o aš atsakinečiau, kad nenoriu piktis su žmona, pats, gi, sau gal-

vojau; dar ir dabar jie drįsta meluoti apie sovietinį "rojų", ar jie mane laiko kvailiu, arba jie patys kvaili. Tik metus pagyvenom, o jau pamatėm, kad nei pragare gal blogiau nebūsi. Pulkininkas staiga paklausė, už ką aš pakliuvęs į kalėjimą. Atsakiau, kad nežinau; gal per apsirikimą, ar kas keršydamas įkūndė. Į klausimą, ar su manim nesielgė kas nors žiauriai, atsakiau, kad ne tik su manim, bet ir su kalininiais apsielgiama gerai. Tyčia taip sakiau, nes jo klausime aiškiai pajutau grąšinimą. Jei bučiau sakęs, kad muša, spardo, kankina, tai tikrai būtų neišleidę Vokietijon. Paskui, dar po keleto smulkių klausimų, davė pasirašyt krupą popierių. Pasirašiau kokią dešimt kartų. Daugumoj buvo iš anksto surašyti parodymai, kad kalėjime maistas geras, kad su kalininiais gerai elgamasi, kad nepasakosiu jokių paslapčių, kurias mačiau ir t.t. Galiausiai pasirašiau ir pridėjau piršto nuospaudą ant rašto, kur pažymėta, ir jau dviejų liudininkų pasirašyta, kad visi anksčiau mano pasirašyti parodymai yra pareiškti laisva valia, esant pilnam protui (!) ir teisingi. Po to pulkininkas apgailėstavo, kad aš nelieku garbingos Sovietų Sąjungos piliečiu. Ir pranešė, kad už savaitės laiko galėsiu išvažiuoti, bet iš kalėjimo nepaleis. Su šėma galėsiu susitikti tik Vokietijoje, nes visi Vokietijos piliečiai, kurie yra kalėjime, bus atskiru transportu išvežami. Palinkėjęs laimingo kelio, pulkininkas pasakė, kad Vokietijoje bloga gyvenoti, nes kapitalistai išnaudoja darbininkų klasę. Tau, drauge, aš patariu kovoti, ten nuvažiauvus, už darbininkų klasę. Atminti, kad šitaip kovoti visos priemonės tinka: melas, sabotžas ir net žudymai! Mes visomis priemonėmis turim siekti, kad darbininkų klasė įsiviešpatautų visame pasaulyje. Šioj kovoj mums padeda Raudonoji Armija ir jos vadai draugas Stalinas. Taigi kovok drašiai, o jei bus blogai, tai grįšk atgal į So-

Dog's Life Never Like This—Till Now!

BROOKLYN, N.Y.—Verna Jonsen, one of Manhattan's busiest models, saves time by grooming her French miniature poodle, "Tini" with her Lewyt vacuum cleaner. After bathing her poodle, Miss Jonsen tries "Tini" and fluffs up her coat, using the cleaner's blowing attachment. She runs the vacuum cleaner for a few minutes to make sure the hose is clean and to provide warm air for drying. For a thorough rooming job, Miss Jonsen then uses the upholstery brush with the hose connected to the vacuum side of the cleaner. Such uses of the cleaner do not bother "Tini" due to the quietness and lack of vibration of the Lewyt.

viety Sąjungą. Jei norėsi kokių informacijų, budamas Vokietijoje, kreipkis į Sovietų Sąjungos konsulą Berlyne, jam duos patarimų ir visko, ko tik reikės.

Dar ilgai pulkininkas man davinėjo visokių nurodymų, o aš tik galva linkščiojau, jam pritarėdamas, bet nei negalvojau to daryti, ką jis sakė. Mintimis galvojau apie tą momentą, kai galėsiu susitikti su žmona vaikūčiai ir busiu išlaisvintas iš "darbininkų rojus"...

—Ar nežinai, kada galėsi išvažiuoti, paklausė vienas kalinys.

Nespėjus atsakyti, sugirgždėjo raktai ir atsidarė kameros durys. Įėjo du kalėjimo sargai ir raštinės tarnautojas. Peržvelgęs rusčiai visus, į krūvą susirinkusius, kalinius, raštininkas riktėlejo pavardę to, kuris dabar mums pasakojo apie pasimatymą su pulkininku.

—Aš!—atsiliepė pašauktasis.
—Pasimik daiktus ir eisim.
—Kur?
—Ne tavo dalykas!

—Aš niekur neišiu iš šitos kameros, jei nepasakysit kur vedat. Aš esu Vokietijos pilietis ir jus negalit elgtis su manim taip kaip norit!
—Tamsta iškeliamas į kitą kamara! — atsakė nervuodamas raštininkas.

—Jei šitaip, tai tvarkoj!
Su gailėsčiu ir pavydu žiūrėjom į draugą, kuris greitai vėl bus laisvas, turės šalia savęs šeimą, o kas mūsų laukia? Gal Sibiras, o gal švisis į pakaušį ar dar blogiau,—mirti nuo kankinimų.

Su sąžaromis akyse, kiekvienas apsikabinę bučiavomės, atsisveikinami mylima drauga. Jis staiga pasidarė toks nuliudes, sulinko į kuprą ir vos laikėsi nepradėjęs verksti. Iš anksčiau buvusio drausaus, tvirtu ukininko, štai ką padarė praeitiki komunistai,—pagalvojau vienas sau. Mes visus okupanto žiaurumai taip buvo surisę, kad išsiskyrimas buvo didesnė kančia, negu mušimai. Matėm, kad jam labai sunku buvo mums palikti nes, visus atsisveikinę, dar atsistojo ir žiūrėjo į mus, lyg norėdamas įsitemyti mūsų veidus visam gyvenimui. Taip stovėjom, gal kokias dvi minutes, netardamai nei žodžio: jis žiūrėjo į mus, o mes į jį. Staiga raštininkas griebė jį ir išstrumė pro duris. Įpykė šokom prie durų, bet jis spėjo uždaryti duris prieš pat mūsų akis. Išgirdom tik koridorijų triukšmą, bet ir tas tuoj nutilo.

—Vienas išeina laisvėn, o kada mes kvėpuosim laisvu oru?! —kažkas atsidusęs pasakė.

Atsakymo negavo, nes kiekvienas pasinėrė savo mintyse. Jau buvom pamiršę laisvės dienas, o dabar jos mums vėl pakvipo.... Ir taip ligi vakaro, net ligi atsigulimo kiekvienas mūsų prastovėjo užsiėmęs savo mintimis. Ilgai, ilgai atsigulė visi vartėmės nuo vieno šono ant kito, negalėdami užmigti.

Kitą dieną vėl bandėm žaidimais ir kitokiais budais išblaškinti kilusį nerimą. Palengva tas sekėsi, tik retkarčiais vienas ar kitas neiškentėdavo nepasakęs: —Ką dabar veikia mūsų Juozulis?
—Gal jau Juozas važiuoja Vokietijon?!

Rytojaus dieną jau vėl grįžo dirbtina linksma nuotaika į mūsų kamara, bet vakaras labai daug nerimo sukėlė. Dar nespėjus atsigulti, atėjęs tas pats raštininkas ir enkavedistas išsivedė net tris iš mūsų kameros tardymams. Prieš rytą jie grįžo atgal. Matyt, turėjo jie laimę, nes mušti beveik negavo. Kai kitą vakarą vėl kitus tris paėmė ir vėl beveik nesumuštus grąžino, ryte kalinių telegrafu paklausėm, kas darosi su kitom kamerom. Pasirodo, kad visose kamerose vyksta tas pats. Dabar mums pasidarė aišku: NKVD skubiai paruošė ir sutvarko kalinių bylas ir darys ką nors su kalininiais. Sekančią dieną jau gavm iš slaptos "aktyvistų" organizacijos pranešimą, kad pasiruostų visi kaliniai, nes sudaromi sąrašai išvežimui į Sibira iš kalėjimo. Kas gali, rašykite laiškus, kad namiškiai pri-

Įžymaus Bostonieško Biznierio Juozo Arlausko Pagarbimo Bankietas Pavyko!

Per metų metus mūsų lietuviškąjį išeivijoj dirba, veikia ir trusėja kai kurie mum gerai žinomi lietuviai, ir tankiai mes taip įprantam prie jų uolus, sumanaus ir gabaus darbo dėl Lietuvos ir visų lietuvių labo, kad primam už paprastą ir neparodom mažiausio atjautimo bei įvertinimo. Kartas nuo karto gal dar ir paskatintume prie didesniu pasiryžimo žėgu pareikštume susipratimo žmogaus supratimo žodį, bet dažniausia pastangas žymiausias praleidžiam nieko nesakę—buk tai, kad taip ir turi but, o ne kitaip. Veikėjas dirbdamas iš širdies tankiai ir nieko nepamisyčia, bet sau kaippo tikras pasišventėlis netik laiką, jeigas bet ir savo pinigą aukvoja savo idealą delei, net ir atitraukdamas nuo savęs ir šėimos, kad sektusi geriau jojo idealo užsimojimai, ar tas darbas liečia Tautos nepriklausomybės atstatymo srovės užtarmoj, ar tvirtu užliakymo veiklos jojo pamylėtoje organizacijoje.

Toks buvo atsiliepiamas Bostono, bei Massachusetts lietuvių per dešėtą metų, kaslink brolio Juozo Arlausko. Didžiausia pasišventęs dirbo kur tik galėjo prie Lietuvos laisvės atstatymo, laika, jeigas ir pinigą aukddodamas: prisidėjo prie įkurimo Lietuva Remti Draugijos ir per vi su Draugijos gyvavima su aukščiausiu pasišventimu veikia jos eilėse; nuo pradžių užtarė Amerikos lietuvių Tarybos veikimą ir kaippo Tarybos Centro narys prisidėjo kur ir kaip buvo reikalas, ir Tarybos skyrių įkurė Bostono su kitais veikėjais. Kaippo Sandaros užtarėjas, ALT Sandaros demokratiškų principų žymus platintojas Bostono apylinkėj, jis padarė aiškų plūsą Sandariečių progose Massachusetts rybose. Nuolatos prisidėjo jam lietuvių darbas po vėliava Susivienijimo lietuvių Amerikoje, ypač jos Antram Apskrietyje, ir tarnaudamas virš 10 metų SLA Antro Apskrieties valdyboje jojo sąžiningas, širdingumas sykiu su jo energingais gabumais atnešė SLA ir Antram Apskričiai geriausiu vaisių ir nepaprasto atsižymėjimo, taip

siųstų šiltų drabužių; taip pranešė kalinių telegrafas. Kas tik galėjom rašėm šitokius laiškus į namus, dėja, vėliau sužinojom, kad šios rušies laišakai nebuvo pasiūsti ir liko gulėti kalėjimo raštinėj.

Slinko diena po dienos. Tardymus vedė paskubintai, kai kuriuos net antrą ir trečią kartą šaukdami tardyti.

Staiga, vieną rytą, sužinojom, kad daugelį kalinių naktį išvežė į geležinkelio stotį. Kitą dieną jau tikros žinios buvo, kad juos išvežė Sibiran. Skačiaus nežinojom, nes vėžė tik iš antro aukšto, su kuriu sunku buvo susisiekti; be to, NKVD tyčia perkeldinėjo kalinius tą naktį iš vienos kameros į kitą, tokiu būdu mes negalėjėm sužinoti, ar kalinys buvo išvežtas į Sibira, ar tik perkeltas į kitą kamara. Žinojom tik, kad sekančiu transportu į Sibira ims pirmą aukštą, taigi—mus...

(Bus daugiau)

zui Arlauskui už jo neilstantią darbuoto organizacijos naudai. Po tam pakvietė išpildyti meniną dalį programos Milda Anestyte, Ona Budvitiene ir S. Bakuna; A. Jonuškevičienei akompanuojant. Visi su aukštais pasižymėjimais atliko savo uždavinius ir publika tinkamai jos padėdėjo su gausiausiais aplodimentais.

Principaliu kalbėtoju pirminkas pakvietė adv. Kazį J. Kalinauską, buvusį SLA Antro Apskrieties pirminką, kuris tiek daugely metų dirbo sykiu su broliu Arlausku valdyboje. Adv. Kalinauskas giliai įvertino jubilijantą ir jo žmonelę Juliją, kaippo pilnai užsitarnavusios vieso pagerbimo. Smulkmeniškai buvo apibudinta brolio Juozo Arlausko veikimas, pasišventimas ir nukentėjimai lietuvių užliakyme, ir organizacijos ugdyme. Buvo priminta, kaip istikimams jisat savo idealams, ir kaip lojalus savo draugams ir koks neišjudomas ir nepermainomas ginėjas Lietuvos ir lietuvių reikalų. Toks gausus pasirodymas publikos beatsilankant jo pagarbimo pokilį, nors daliniai simbolizuoja lietuviškos išeivijos įvertinimą nuosirdaus veikėjo, pastebėjo kalbėtojas.

Baigdamas, pirm. Al. Čiaplikas padėkojo visų atsilankusiujų už prisidėjimą prie tokio sėkmingo vakaro ir konstatavo faktą, kad toks populiariskumas turi būti tikrai užsitarnautas,—kitaip nebutų aišku kodėl, žiemės šalčiuose, snieguose atvažiuo daugelis svečių iš tolimesnių kolonijų, kaip tai iš Worcesterio, Brocktono, Lawrence'o, Yynn'o, Cambridge'o, West Roxburio, Jamaica Plain'o, Dorchesterio, Needhamo, Staughtono. Įteikdamas gražią dovaną jubilijantu vardan visų dalyvių, pirminkas linkėjo jam ir jo žmonai ilgiausiu metu, ir pakvietė jį terti keletą žodžių. Brolis Arlauskas buvo giliai sujudintas tokio nepaprasto draugų entuziazmo jojo asmenybės ir veiklos, ir iš širdies gilumos tarė padėkos žodžius, kurie, ilgai su mumis pasilik. Be jokios pilykybės ir be jokio pasididžiavimo, bet su didvyrišku nusileidimu jis pasakė, kad jis nesijaučia vertas to, kas jam šiame vakare paruošta. Nors jis netikėjo kad buvo temyta, kad jis visados dėjo visas pastangas visuose darbuose, patenkintas matyti, kad buvo pastebėtas. Tad bus lengva ir ateityje toliau tęsti savo darbą, net su didesniu pasišventimu—dėl Lietuvos ir lietuvių labo, jo žmonai jam pagelbiant—ką ji sutiko su mielu noru daryti—ir sykiu padėkavojo publikai už tokį gražų įvertinimą jos vyro Juozo tai, už ką jis nuveikė ar mėgino nuveikti. Draugas

(Bus daugiau)

LIETUVIAI! SKAITYKIT IR PLATINKIT AMERIKOS LIETUVIŲ

Vietiniai ir Importuoti Gėrymai Pristatomi į Namus

Edward Yanover's PACKAGE STORE

Ušniko TADCASTER ALŲ \$2.75 už dėšę, plus už butką, Rusišką Degtinę—VODKA 100% Ir kitas Alkoholinius Gėrymus

278 MILLBURY GATVĖS

HEAD NOISE MISERY?

Try this simple home treatment. Many people have written us that it brought them blessed relief from the miseries of Hard of Hearing and Head Noises due to catarrh of the head. Many were past 70! For proof of these amazing results, write us today. Nothing to wear. Treatment used right in your own home—easy and simple.

THE ELMO COMPANY DEPT. 565 DAVENPORT, IOWA

SEND NOW FOR PROOF AND 30 DAY TRIAL OFFER

"PENKERI TREMTIES METAI"

Parašyta Tremties Penkerių Metų Apžvalga

Be lietuvių organizacijų ir įstaigų Vokietijoje, kurioms rūpėjo surinkti visą medžiagą, liečiančią tremties gyvenimą Vokietijoje, šioje srityje su savo iniciatyva pasirodė ir paskiri tremtiniai. Vienas jų žurnalistas adv. Vyt. Alseika, susitaręs su Informacijos Taryba, parengė platų darbą "Penkeri Tremties Metai". Darbas apima 752 psl. Be teksto darbe įdėta 25 statistinės lentelės, 8 diagramos ir du žemėlapiai—juos atliko arch Sk. Šlapelis (JAV). V. Alseikos darbas "Penkeri Tremties Metai" apima tremtinių gyvenimą ir jų veiklą nuo 1944 m. vasaros ligi 1949 m. ne tik Vak. Vokietijoje, bet ir kitose valstybėse.

Darbo turinį sudaro šie skyriai: I. Vakarus... Kaip tremtiniai atsiranda Vokietijoje. Lietuviai tremtiniai karui Vokietijoje tebevykstant. Tremtiniai sąjungininkų globoje; stovyklinis gyvenimas, tremtinių teises, patalpos, UNRRA, IRO—jų veikla santykiai su tremtiniais, skryningai, repatriacija, Vokietijos ukio gyvenimas ir tremtiniai, vokiečių pažiūros į tremtinius, nusikaltimai ir tremtiniai, darbas—profesijos, tremtiniai ir žydai, santykiai su kitų tautybių tremtiniais. Emigracija—planai, viltys, tikrovė.

Skyriuje "Tremtiniai dirba, organizuojasi, kuria": Lietuvių Tautinė Bendruomenė (LTB), Baltų Centrinė Taryba (BCT), Pasaulio Lietuvių Bendruomenė (PLB), Tremtinių šalpos darbas (Lietuvos Raudonasis Kryžius, BALFO veikla), mitybos buklė įvairiose zonoje, sveikatingumas. Organizacijos tremtyje, laisvųjų profesijų veikla, jaunimo organizacijos, moterų veikla, Maž. Lietuvos lietuviai tremtiniai, Lietuvos atstatymo svarstymai tremtyje. Kultūrinis tremties darbas: švietimas, spauda, literatūra, mokslas (ir disertacijų sąrašas), dailės ir dailininkų veikla, menas—muzika, opera, drama, baletas. Bažnytinis—reginis gyvenimas tremtyje. Studentija. Sportas, šachmatininkai. Mirusieji (žymiausių mirusiųjų sąrašas). Tremtiniai statistikos šviesoje (statistinės lentelės). Jumoras tremtyje.

Paskutiniame skyriuje apžvelgiama tremtinių kurdinymasis, veikla ir gyvenimo sąlygos už Vokietijos ribų: 21-oje visų penkių kontinentų valstybėse. Priede: Tremtiniai šaukiasi pasaulio sąžinės—įdėti atsišaukimai: Tremtyje esančių Lietuvos Vyskupų, Liet. Tautinės Bendruomenės (LTS), Lietuvių Rašytojų draugijos, Liet. Socialdemokratų Partijos ir kt.

Šių metų rugsėjo mėn. V. Alseika parašė antrą darbą apie "Tremtinius lietuvius Vokietijoje—Wurttembergo ir Badeno srityse".

Abu minėtieji darbai yra svarbi ir labai reikalinga dokumentacija mūsų tremtinių gyvenimo Vokietijoje. Autorius dar pačiu paskutiniu laiku spėjo surinkti vertingus medžiagas, kuri, tremtiniais greitai blaškantis po pasaulį, būtų negailestingai dingusi.

Tų dviejų veikalų autorius, V. Alseika, spalio mėn. gale atvyko į JAV.

RADIO ŽINIOS

Lietuvių Radio Korp. radio programos sek. bal. 16-tą d. per stotį WBMS, 1090 kil. (netoli WBZ stoties) 9:30 iki 10:30 val ryte bus sekantis:

- 1—Muzika.
- 2—Dainininkas Vytautas Bakunas iš Bo. Bostono.
- 3—Baletu pianistė S. Levitskienė iš Worcesterio.
- 4—Pasaka apie Magudę.

Po programos prašome parašyti laiškelį ar atvirutę į stotį WBMS, Lithuanian Program 85 Court St., Boston, Mass., pranešdami kokias orkestras, dainininkus ir dainininkes norit išgirsti, o biznio reikalais rašykite ofiso adresu: 502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass.

S. Minkus, Garsintojas

J. M. Nevis

Lietuvių Aukšinių Daiktų Krautuvė

165-A GREEN STREET WORCESTER.

Didelis pasirinkimas—įvairių rūšių aukšinių žiedų, Vedybinių ir Gimtadienių. Moderniškiausios rušies Deimantų, pritaikomi kiekvienai rankai, su garantija. Aukščiausios rušies laikrodėlių: Hamilton, Elgin, Longine, Wittnauer, Gruen, Bulova, Croton, Parker ir kitokių.

Visokios rušies Laikrodžių, virtuvės, elektrinių ant sienos skambančių dėl prikėlimo; Sidabrinių ir sidabruotų peilių setų. Populiariškų išdirbysčių; elektrinių skustuvių—Sunbeam ir Shich, ir kitokių.

Jeigu Tamstoms reikėtų kam dovanų duoti, mes turim elektrinių prosų, kavai automatiškų "percolators", kristalinių ir sidabrinių rožančių. Mes duodam lengva išmokestimi.

KRAUTUVĖS VALANDOS:

Nuo ryto 9:00 iki 6:45 vak.—Šeštadieny iki 9:00 vak.

tremtinių ruošiamą linksmybės vakarą. Vakarą įvyks balandžio mėn. 15 d. (Atvelykio šeštadienį), 7-tą val. vakare, "Aušros Vartų" parapijos salėje. Po programos šokiai ir viliojantis bufetetas. R.

SODALIETĖS

Sv. Kazimiero Parap. Sodaliėtės rengia Pramogą penktadienio vakare, balandžio 14 d., po pamaldų, Sv. Kazimiero salėje.

Sodaliėtės kviečia visus atsilankyti. Bus gražių dovanų. Po pramogos bus užkandžiai. Sodaliėtės

Margučių Balius

Margučių balius ir atidarymas Maironio Parko įvyks balandžio 16 d. M. Parko atidarymas įvyks 1-mą val., o vakarienė 4-tą val. p.p.

M. Parko šeiminkės, vadovaujant p. Elz. Kupstienei, paruoš skanių valgių ir užkandžių. Programą pajairinimui bus grojamos lietuviškos polkos. Gros akordeonistas J. Antanavičius ir jo žmona, pritariant akordeonui, padainuos.

Už gražiai numargintus margučius bus skiriamos dovanos. Dovanos bus skiriamos taip pat už margučių mušimą bei ritimą. Skirtingai suaugusiems, skirtingai vaikams.

Prašome visus atsilankyti į Maironio Parką, praleisti laiką linksmai ir jaukiai.

Maironio parkas kas sekmdienį bus atidarytas nuo 1 val. p.p.

Rengimo Komitetas

SELPKIME PATYS SAVE

Kaip skaitai laikraščius, tai atrodo, kad yra net kelios organizacijos, kurių tikslas yra rūpintis, ne tik dar tremtyje esančiais mūsų broliais, bet net ir jau čia atvykusiais. Bet pasidarius kasdieniniame gyvenime, mes matome, kad jau bent pasiekusiais šį palaimos kraštą jie paliekami rūpintis patys savimi. Nebent atskiri, pavieniai gerširdžiai jiems padeda sunkiose kirmos valandose, bet tik neorganizuota ranka. Tokiai padėčiai esant, jau ir spaudoje buvo minėta, kad čia atvykę ir patys neįstengę įsikurti puola desperacijon ir pradeda keikti savo nevykusią dalį.

Juk šiaip ar taip kalbėsime, bet turime pripažinti, kad be pašalinės paramos pirmieji žingsniai yra labai ir labai sunkūs. Čia klūdo ir naujos nepraštos sąlygos. Kalbos bei papročių nežinojimas, o svarbiausia pradėjimas visko iš nieko, nei cento prie "dušios" neturint. Gerai jeigu tuojau pavyksta gauti pastogę ir kokią nors darbą. Bet atsitinka, kad ne tik tinkamesnės pastogės ilgėsnį laiką negauna, bet ir su darbu tas pats. Kas tuomet lieka daryti? Į ką jis turi kreiptis? Kam pasiguosti? Na, kad ir ilgiau čia pagyvenęs, bet ištiktas kokios nelaimės, ligos ar bedarbės. Nuostojęs bet kokių pajamų, santaupu dar ne turi. Kas tuomet? Tokių ir panašių atsitikimų jau yra buvę, jų yra ir bus visuomet. Bet kas tokiais rūpinasi? BALFas? Lietuvai Remti Draugija? Ar Įkurdinimo Komitetas? Gal kaip kur, bet ne visur. Virš minėtų organizacijų vardai ir tikslai labai gražūs, bet realūs darbai mažai sekmingi.

Juk visos tos organizacijos nėra tiek pajėgios materialiai, kad pakankamai galėtų paremti paramos reikalingiems. Pagaliau tos visos organizacijos nei neturi tikslesnių žinių apie apsigyvenusius jų apylinkėje tremtinius. Skaičių jų gal ir žino, bet apie jų tikrąją padėtį ne. Tokiai padėčiai esant atsiranda rimtas reikalas sukurti pačių tremtinių savišalpos organizaciją. Tokia organizacija, kuri sujungtų visus naujai atvykusius. Kuri turėtų žinoti visų naujai atvykusių tikrąją padėtį. Kuri pati ateitų kiekvienam nelaimėj esančiam su broliška ir realia pagalba.

Bet tokia organizacija turi būti finansiniai pajėgi. Be pinigų, vien gražiais žodžiais nieko konkretaus pasiekti negalima. Iš kur lėšos? Prie gerų norų ir sutarimo lėšas galime sudėti patys iš savų uždarbių. Žinoma, čia tuojau atsirastų tokių asmenų, kurie trumpai pasakys, kad nei jis serga, turi butą, turi darbą ir jis nemano iš ko nors prašyti paramos. Bet tokie turėtų pagalvoti, kad ne šiandien tai rytoj gali ir susirgti, gali ir darbo netekti, gali ir kita kokia nelaimė atkelti į jo pastogę. O tuomet parama bus labai pravartu.

Žinoma, mes nesame taip tampirai ir organizuotai tarpusavy susirišę kaip žydai, kurie savo tautos ir savų brolių reikaluose galėtų būti mums gražių pavyzdžių. Mes negalime, kaip jie įpareigoti savuosius būti solidariais ir vieningais. Mes negalime tikėtis viso šimto nuosimčių savanoriško sutikimo. Bet reikia tikėtis, kad atsirastų pakankamas skaičius, kurie suprast šio reikalo svarbumą ir susikurs tokia organizacija, prie jos prisidės savo paties ir savų brolių labui.

Tokia, jeigu mes ją pavadintume savišalpos kasa ar kaip kitaip, galėtų veikti kartu su jau esančia tremtinių atstovybe.

Jeigu, pavyzdžiui, kiekvienas dirbantysis nuo savo dieninio uždarbio tam tikslui dėtų tik po 10 centų ir tai jau susidarytų graži suma.

Pašalpų davimo tvarka ir kiti reikalai turėtų būti apsvaistyti pačių dalyvių susirinkime. Tuo reikalu susirinkimą galėtų sukviesti dabartinė tremtinių atstovybė.

VICI

Svarbus Pranešimas

Worcesterio Moterų Klubas rengia "Military Whist Party" dabar šį penktadienį, balandžio 14 d., 7:30 val. vakare, Liet. Pil. Klube, 12 Vernon St.

Labai daug bus visokių prizų, ir prie įžangos bileto gausite dovaną. Biletas 50c. Komitetas kviečia praleisti vakarą linksmai ir su dovana, nes yra daug gražių dovanų dėl laimėjimų.

J. N. Nevis

Lietuvių Karo Veteranų Žinios

Veteranai užsakė naujus bugnų korpusui kostiumus, kurie buvo prižadėti prieš gegužės 30-tą dieną, Atminimo Dieną. Kad padengt dalį išlaidų, šį mėnesį bus surengta eilė įvairių pramogų. Bugnų korpusas rengia šokių, penktadienį, balandžio 21 ir kviečia visus worcesteriečius atsilankyti į LNC. svetainę praleist vakarą linksmai ir tuo pačiu laiku prisidėti keliais doleriais prie bug. korp. parengimo.

Veteranų metinis pavasarinis piknikas įvyks šįmet, balandžio 30, Bungalow, Davis Way. Kaip ir anais metais, taip ir šį sykį, jie papupino tikrai linksmą laiką visiems. Bugnų korpusas griež naujas melodijos ir dainuos naujas dainas. Bus parupinta skanūs užkandžiai ir gėrimai. Turėsite progą pamatyti televiziją ir vėliau tas priimtavas bus atiduotas laimingam asmeniui, kurio vardą ištrauks. Bilietai dabar parduodami.

Balandžio 18, veteranų skyrius turės bankietą — Moor's restaurane, Shrewsbury, Mass.

Š. m. Balandžio 15 d. (Šeštadienį) 7 val. vakare

AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS SALĖJE

Tremtinių Meno Mėgėjų Ratelis

Rengia —

ŠOKIŲ VAKARĄ Su Programa

Programą Išpildo "LINKSMIEJI BROLIAI"

Visus mielus tautiečius kviečiame skaitlingai atsilankyti

IZANGA 70 CENTŲ

KVIEČIA RENGĖJAI

ATSTATYKIME

Susivienijime Lietuvių Amerikoje

Ekonominę tvarką.

Sutvarkykime kelionių ir algų išlaidas.

Atnaujinkime SLA garbę ir narių entuziazmą.

Išlyginkime teisingai narių mokesčius.

Padarykime "Tėvynę" laikraščiu.

—Išrinkime atgal —

ADV. F. J. BAGOČIŲ S.L.A. PREZIDENTU !

Juozas Taurinskas,
B. Organ. 359 Kuopos,
15 Trimont St.,
So. Boston, Mass.

Alex Lucas
Pirm. 175 Kuopos,
461 Ashmont St.,
Dorchester, Mass.

BARGENŲ CENTRAS

prie 129 Millbury gatvės

Drabužių Sandėlis dėl Vyru, Moterų ir Vaikų

Dukite pasiruošę VELYKOMS

Nužemintos kainos patenkins Jus

Atsidarys—KOVO (MARCH) 9-tą

Medus Jau Čia

Liudvikas Končius, iš North Abington, Mass. atvyko ir palko Amerikos Lietuvių krautuvė šviesaus medaus. Medus parduoda po \$1.00 už kvortą. Pusė galiono \$2. 12 aunų 35c. Koriukai parduoda po 60 centų.

AMERIKOS LIETUVIS
14 Vernon St. Worcester, Mass.

Išveža Pelenus

Lietuvis išveža pelenus, liekanas, ir šiaip įvairius daiktus. Geras patarnavimas tame darbe. Teiraukitės dėl kainos ir pasitarimo pas:

ALBERTĄ SMOLSKĮ
Dienomis—Tel. 2-4883
Vakarais—Tel. 5-6751

IEŠKO DARBO

Kazys Kilikauskas DP gyv. 13% Mendon str. pas Nemurierę, norėtų gauti darbą prie ukds. Jo amatas—stalius arba dailė. Vidutinio amžiaus žmogus. Kreipkitės viršų paduotu adresu.

AMERIKOS LIETUVIS

14 Vernon St., Worcester, Mass.

Carroll Funeral Home

PETER F. CARROLL, Savininkas

Koplyčia — 3 Winthrop Gatvės, Worcester

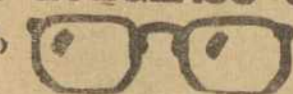
Vienintėlis Lietuvis Balzamuotojas Worcesterį

Tels.: 4-6757 — 6-7297

MATYKITE GERIAU SU TINKAMAI AKINIAIS IŠ

THE EYEGGLASS SHOP

10 Millbury Gatvės
(Prie Kelly Aikštės)

Tel. Dial 3-8051
9:00 to 6:00 P.M.
Akiniai Daromi
ir Taisomi

VAL. J. WADOWSKI, Optikas

25 Metų Patyrimo—Patenkinimas Gwarantuotas

Amerikos Lietuvis Spaustuvėje Atlieka
Visokius Spaudos Darbus
Amerikos Lietuvis - 14 Vernon St. - Worcester, Mass.